Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 80 (6192).
25 АПРЕЛЬ
СЕШАНБА
1978 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

БУТУНИТТИФОҚ ЛЕНИНЧИ КОММУНИСТИК ЁШЛАР СОЮЗИНИНГ XVIII СЪЕЗДИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ВЛКСМ XVIII съезди делегатларини, комсомолларни, барча совет ёшларини — коммунизмнинг актив қурувчиларини қизғин табриклайди.

Коммунистик партия мамлакат ёш авлодининг энг яхши фазилатларини ўзида мужассамлаштирган Ленин комсомоли билан фахрланади. Ривожланган социализм шароитида камол топаётган совет ёшлари кекса авлодлардан коммунизм идеалларига чуқур садоқатни, Ленин ишига чексиз фидокорлик, умум бахт-саодати йўлида жонкуярлик билан ишлай олиш маҳоратини мерос қилиб олди.

Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи совет жамиятининг сиёсий системасида муносиб ўринни эгаллайди. СССРнинг янги Конституцияси давлат ва жамоат ишларини бошқаришда, сиёсий, хўжалик ва социал-маданий масалаларни ҳал этишда бошқа оммавий ташкилотлар сингари комсомолнинг ҳуқуқларини ҳам мустаҳкамлади ва кенгайтирди. Бу эса социалистик демократияни янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш борасида партиянинг меҳрибонлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Ҳеч шубҳа йўқки, комсомол ўзига берилган катта ҳуқуқлардан совет ёшларининг ва бутун жамиятнинг манфаатлари йўлида омилкорлик билан фойдаланади, ишда янада кўпроқ даражада юксак ишчанлик, ташаббускорлик кўрсатади.

Партия КПСС XXV съезди тарихий қарорларини бажариш учун курашда коммунистик қурилишга комсомолнинг катта ҳисса қўшаётганлигини юксак қадрлайди. Эндиликда комсомоллар, ёшлар хўжалик, маданий-ижтимоий ҳаётнинг ҳамма участкаларида активлик кўрсатмоқдалар. Улуғ Октябрь 60 йиллигининг байрам қилиниши ва СССР Конституциясининг қабул этилиши ёшларимизнинг ғайрат-шижоатини янада ошириб юборди. Совет йигит ва қизлари ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун олиб борилаётган умумхалқ курашида актив қатнашмоқдалар. Улар саноатда ва қишлоқ хўжалигида, БАМ ва КамАЗ, «Атоммаш», нефть ва металлургия корхоналари қурувчилари сафларида муваффақият билан меҳнат қилмоқдалар, фан, маданият, халқ маорифи, аҳолига хизмат соҳасида самарали ишламоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ишонадики, сизнинг съездингиз комсомол ташкилотлари ишини янада кўпроқ активлаштиради ва унга собитқадамлик бахш этади, ёшларни социалистик Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши йўлида янги меҳнат зафарларига руҳлантиради.

Комсомоллар ва ёшларнинг ҳозирги вақтдаги энг муҳим вазифаси — 1978 йилги иқтисодий ва социал ривожланиш планини, умуман беш йиллик топшириқларини ошириб бажариш учун курашдан иборат. Партия йигит ва қизлар зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун мавжуд резервлардан фойдаланишга эришадилар, ҳамма ишда иқтисодий тежаш ва тежамкорлик, юксак уюшқоқлик ва интизом намунасини кўрсатадилар, деб ишонади.

Капитал қурилиш соҳасида, Ватаннинг бойликларини ўзлаштиришда комсомолнинг қиладиган ишлари кўп. Бу соҳада, кашшофларнинг сафларида ёшларнинг қўли, ёш авлоднинг меҳнат шижоати ва битмас-туганмас ғайрати айниқса кўпроқ керак бўлади.

Партия комсомолларни ва ёшларни қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва интенсивлаш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқишни анча кўпайтириш учун янада зўр ғайрат билан курашга, партиянинг аграр сиёсати таъсири билан совет қишлоқларида рўй бераётган катта сифат ўзгаришларининг актив иштирокчилари бўлишга даъват этади.

Комсомол ўзининг бутун фаолияти билан марксча-ленинча дунёқарашни ўзлаштиришда, ҳар йигит ва қизда актив ҳаётий позицияда туришни, чуқур коммунистик эътиқодни шакллантиришда уларга ёрдам бериши лозим. Мустаҳкам ғоявий-сиёсий бирлик, меҳнат ва аҳлоқий тарбия асосида йигит ва қизларнинг синфий онглилигини, меҳнатсеварлигини ошириш, олижаноб аҳлоқий фазилатларни, ўзининг ижтимоий бурчи ва гражданлик вазифаларини бажариш учун юксак жавобгарлик руҳини кучайтириш зарур. Бизнинг идеологиямизга, совет социалистик турмуш тарзига ёт қарашлар ва одатларнинг ёшлар орасига суқулиб киришига қарши, мешчанлик психологияси ва аҳлоқнинг ҳар қандай кўринишларига қарши қатъий кураш олиб бориш лозим.

Комсомолнинг бурчи умумий ўрта таълимни амалга оширишга, ҳунар-техника таълимини ривожлантиришга, ёшларнинг илмий, техникавий ва бадиий ижодкорлигини, физкультура ва спортни ривожлантиришга актив ёрдам беришдан иборат. Ҳарбий ватанпарварлик ишини янада такомиллаштириш, комсомол ташкилотларнинг мамлакат Қуролли Кучлари билан анъанавий оталиқ алоқаларини мустаҳкамлаш муҳим вазифадир.

Совет пионерларининг коллектив вожатийси бўлган комсомол В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ пионер ташкилотининг иши янада сермазмун ва хилма-хил бўлиши учун, ҳар бир пионер дружинасининг, ҳар бир отряднинг ҳаёти ғоят қизиқарли ва фойдали ишлар билан бойитилиши учун, бу ишлар ҳар бир пионер ва мактаб ўқувчисини тарбиялашга ва камол топтиришга яхши таъсир кўрсатиши учун жавобгардир.

Комсомол СССР халқлари дўстлигини мустаҳкамлаш, ёшларни социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш учун тинмай ғамхўрлик қилиши керак. Совет комсомоллари социалистик мамлакатлардаги ёшлар ташкилоти билан дўстликни янада чуқурлаштириши, барча мамлакатларнинг демократик ёшлари билан уларнинг реакция кучларига қарши, тинчлик ва социал тараққиёт йўлидаги кураши билан бирдамлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга даъват этилган.

Союз ички ишлари даражаси ошган сайин, комсомол ташкилотлари, барча комсомоллар актив ҳаракат қилган сайин ВЛКСМнинг ёшларга жамият ҳаётининг ҳамма томонларига таъсири янада кучлироқ ва самаралироқ бўлаверади. Шу мақсадда комсомолнинг барча бўғинларида ишда ленинча услубни қарор топтириш, танқид ва ўз-ўзини танқид, сўз билан иш бирлиги жуда катта аҳамиятга эга бўлади. Ҳар бир комсомол аъзоси сиёсий жангчи бўлиши, ишчанлик, камтарлик, принципиаллик намунасини кўрсатиши, Ленинчи Ёшлар Союзининг аъзоси деган юксак номга муносиб бўлиши лозим.

КПСС Марказий Комитети қатъий ишонадики, комсомоллар ва ёшлар ВЛКСМнинг 60 йиллигини меҳнатда, ўқишда, ижтимоий ишда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олади, ўзининг бутун кучини, билимини, бутун ёшлик қалби ҳароратини партия иши учун, КПСС XXV съездининг тарихий қарорларини бажариш учун курашга бағишлайди.

Яшасин партиянинг содиқ ёрдамчиси ва ишончли резерви Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи!

Яшасин шонли Совет ёшлари!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида коммунизм ғалабаси сари, олға!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ V СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети сизларни — республика ўқитувчилари V съездининг делегатларини ва сизлар орқали Ўзбекистон ўқитувчиларининг бутун кўп минг кишилик шонли отрядини қизғин табриклайдилар.

Сизнинг съездингиз мамлакатимиз ҳаётида Улуғ Октябрь 60 йиллиги ҳамда ривожланган социализм жамияти буюк ютуқларини акс эттирган СССР янги Конституцияси ва иттифоқдош республикаларнинг Конституциялари қабул қилинганлиги сингари тарихий воқеалар рўй берган шонли бир пайтда ўтмоқда.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида мамлакатимизда содир бўлган барча чинакам тарихий ўзгартиришларни амалга оширишда халқ маорифининг, кўп миллионли ўқитувчилар армиясининг роли жуда каттадир. Ўқитувчиларнинг илҳомбахш меҳнати ёш авлодга билим бериш ва уларни тарбиялашдан иборат олижаноб ишга хизмат қилади.

Партиямиз Улуғ Ленин васиятларига амал қилиб, халқ маорифини ривожлантириш ва такомиллаштириш тўғрисида, ўқитувчилар ҳақида ҳамиша доимий ғамхўрлик қилиб келди ва ғамхўрлик қилмоқда. Бу эса КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Умумий таълим мактабларининг ўқувчиларига таълим, тарбия беришни ва уларни меҳнатга тайёрлашни янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорида яна бир бор ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Ўзбекистон совет халқларининг қардошлик оиласида, коммунистик партиянинг доно ленинча миллий сиёсати амалга оширилганлиги туфайли экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда, кенг халқ оммасини маърифатли қилишда жуда катта муваффақиятларга эришди. Ўзбекистонда халқ маорифи гуркираб ривож топди. Республикада умумий таълим мактаблари, ҳунар-техника билим юртлари, ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг кенг шохобчалари ишлаб турибди, буларда 4,5 миллион киши таълим олмоқда. Ўзбекистонда ажойиб ўқитувчи кадрлар ўсиб етишди. Улар ўзларининг бутун билимлари, тажрибалари, бутун қалб қўрини ўқувчиларни тарбиялаш ва уларга билим беришга бағишламоқдалар, ўз талабаларини мустаҳкам билимлар ва хилма-хил амалий малакалар билан қуроллантирмоқдалар.

Республика ўқитувчиларининг хизматлари буюк, лекин улар олдида янада масъулиятли вазифалар турибди. Улар ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Совет мактаби шунчаки маълумотли кишиларни тайёрламайди. Совет мактаби ўз қучоғидан сиёсий жиҳатдан билимдон, коммунизм иши учун ғоявий эътиқодли курашчилар чиқиши учун жавобгардир», деган ажойиб сўзларини ҳамиша эсда сақлашлари лозим.

Совет мактаби ва педагогика фани тажрибаси тўплаган барча қимматли нарсалардан ижодий фойдаланиш, ўзларининг сиёсий, илмий ва педагогик билимлари запасини доимо бойитиб бориш—педагог кадрларнинг бурчидир. Ўқитувчининг кенг билимли бўлиши, унинг бутун қиёфаси ва хулқ-атвори, унинг маърифатчи ва пропагандист сифатидаги ижтимоий қиёфаси ўқувчилар, уларнинг ота-оналари, бутун аҳоли учун муносиб намуна бўлиши лозим.

Мактаб ўз тараққиётининг ҳозирги босқичида ҳал қилаётган вазифаларнинг мураккаблиги ва масъулиятли бўлиши маънавий бойликни, ахлоқий покликни ва жисмоний камолотни ўзида уйғунлаштирган совет кишиларининг ёш авлодини тарбиялашда педагоглар, оилалар ва жамоатчиликнинг куч-ғайратини янада маҳкамроқ бирлаштириш заруриятини қатъий ўртага қўймоқда.

Мактаб тўғрисида, ўқитувчиларнинг ишлаши учун қулай шарт-шароитларни яратиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш бундан буён ҳам республика партия ташкилотлари, халқ депутатлари советлари, касаба союзлар, комсомол, оталиқ қилувчи ташкилотларнинг коллективлари, ижодий союзлар, бутун жамоатчиликнинг диққат марказида туриши лозим.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўқитувчилар V Республика съездининг самарали ишлашини тилаб, республика ўқитувчилари, халқ маорифи ходимлари ўзларининг бутун куч-ғайратларини ёш авлодни юксак ғоявийлик, синфий эътиқодлилик, меҳнатсеварлик, ватанга, партияга, халққа чексиз садоқат руҳида тарбиялашга бағишлайдилар, коммунистик жамиятнинг актив бинокорларини тарбиялаб етиштирадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** — **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

МЕҲНАТДА ва ижтимоий ҳаётда актив комсомолларни йигит-қизлар ВЛКСМ XVIII съездига делегат қилиб сайлашган. Улар бугун Москвада очиладиган съезд ишида иштирок этиб, ўз тенгқурларига областимиз йигит-қизлари эришаётган муваффақиятлар тўғрисида сўзлаб берадилар. Суратда: съезд делегатларидан бир группаси.

А. Абалян фотоси.

ИЛЬИЧГА ГУЛДАСТАЛАР

Совет кишиларининг Улуғ Ленинга муҳаббати чексиз. Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси туғилган куннинг 108 йиллиги — 22 апрелда Тошкент ва Тошкент области меҳнаткашлари коллективларининг минг-минглаб намояндалари Ўзбекистон пойтахтининг Марказий майдонига келдилар. В. И. Ленин ҳайкали зинапояларига совет кишиларининг Улуғ Ленин васиятларига содиқлиги рамзи сифатида гулдасталар қўйилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг ҳарбий кенгашидан, область партия комитети ва область ижроия комитети, шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетидан гулдасталар қўйилди. Тантанали маросимда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, Л. И. Греков, Й. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С .Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

КАТТАҚЎРҒОНЛИК ЎҚУВЧИЛАРНИНГ СОВҒАСИ

Каттақўрғон пионерлар уйи тасвирий санъат тўгарагининг активлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига Владимир Ильич Лениннинг бюстини топширдилар. Улар революция улуғ йўлбошчиси туғилган куннинг 108 йиллиги шарафига бу бюстни асрий чинордан тайёрлаган эдилар. Ёш усталар ўз ишларини «В. И. Ленин ўйламоқда» деб атадилар. Бюст воласининг кесилган жойига улар «Партия — давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони» деган сўзларни ўйиб ёзиб қўйишган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов ўқувчиларнинг туҳфасини миннатдорчилик билан қабул қилиб олди.

Ёғоч ўймакорлари — ўқувчилар С. Султонов, А. Маржанов, У. Қурбонов, И. Шукуров, Т. Ҳамидов, Ш. Шоназаров, А. Жўраев, К. Солиев, У. Иннатов ва бошқа қобилиятли болалар ўн олти ой мобайнида меҳнат қилдилар. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи В. П. Васильчиков уларга раҳбарлик қилди.

Меҳнатимизда Ленин тафаккурининг ҳаракати ва қудрати ўз аксини топганлиги билан бахтиёрмиз, — деб ёзишган болалар ўз хатларида. — Владимир Ильич Ленин — Ленин партияси, Улуғ Октябрь, СССР янги Конституцияси туфайли биз бахтиёр ва шод-хуррамлик билан яшамоқдамиз, меҳнат қилмоқдамиз, орзу ва ижод қилмоқдамиз.

Каттақўрғон пионерлар уйи ҳузурида тасвирий ижодиёт тўгараги очилганига ўн йил бўлди. Ана шу вақт мобайнида болалар ёғочдан бир қанча асарлар яратишди. Буларнинг орасида Ильичнинг Каттақўрғон музейида сақланаётган портрети, Алишер Навоий, Н. А. Некрасов, Ҳамза, Николай Островский, Юрий Гагарин портретлари бор. (ЎзТАГ).

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН

24 апрель куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлашга қаратилган қонунларнинг бажарилиши, қонун-қоидалар бузилишининг меҳнат тарбияси йўли билан олдини олиш ҳамда меҳнат тарбиясининг самарадорлигини ошириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Кенгаш ишида партия, совет, жамоат, хўжалик ташкилотлари ва маъмурий органларнинг ходимлари, саноат, қурилиш ва бошқа меҳнат коллективларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министри Х. Х. Яхъёев доклад қилди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев, СССР Ички ишлар министрлиги бош бошқармасининг бошлиғи В. М. Соболев қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИ ЙЎЛИДА

Советлар мамлакатининг бошқа республикалардаги каби Ўзбекистоннинг ҳам миллион-миллион кишилари СССР ва Ўзбекистон ССРнинг Конституцияларида берилган қариликда моддий жиҳатдан таъминланиш ҳуқуқини ўз ҳаётида кўриб турипти. Партия ва ҳукуматнинг Улуғ Октябрь социалистик революцияси эришган ғоят буюк ғалабалардан бири — давлат социал таъминот системасини ҳар томонлама ривожлантириш тўғрисида қилаётган ғамхўрлигини ҳамма сезиб турибди.

Социал таъминот органлари ходимлари ва активларининг шаҳар меҳнаткашлари ва жамоатчилик вакиллари иштирокида 24 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган йиғилиши Совет давлат социал таъминот системасининг йиллигига бағишланди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

ҚАРДОШЛИК ВА ОЗОДЛИК КУЙЧИСИ

Тошкентда 24 апрелда тожик адабиётининг асосчиси ва Ўзбек Совет адабиётининг асосчиларидан бири, кўзга кўринган олим, жамоат арбоби Садриддин Айний туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Давлат опера ва балет академик Катта театрида меҳнаткашларнинг намояндалари, ёзувчилар ва олимлар, санъат арбоблари тўпландилар. Юбилей тантанасида қатнашиш учун Тожикистондан делегация, бошқа қардош республикалардан меҳмонлар келишди.

Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг президенти, академик, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. С. Содиқов кечани очди.

Ўзбекистон ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Яшин Садриддин Айнийнинг ҳаёти ва ижодий йўли тўғрисида доклад қилди.

Тантанали кечада Тожикистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси М. С. Осимов, «Звезда Востока» журналининг бош редактори Г. П. Владимиров, Бошқирдистон АССР халқ шоири, Давлат мукофоти лауреати Мустой Карим, машҳур Қабарда—Балкар ёзувчиси, РСФСР давлат мукофотининг лауреати Танзила Зуманова, Қорақалпоғистон ёзувчилар союзининг раиси И. Юсупов, Айний тўғрисида астойдил миннатдорчилик ва унга ҳурмат-эҳтиром сўзларини изҳор этдилар.

Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар Садриддин Айний саховатли ва ранг-баранг истеъдодини таъкидлаб ўтдилар. У А. М. Горький сингари кўп миллатли совет адабиётида социалистик реализм методини қарор топтирди, уни янги мавзу ва қаҳрамонлар билан бойитди, янги адабий анъаналар билан тўлдирди. «Доҳунда», «Қуллар», «Бухоро» асарларининг муаллифи кўзга кўринган олим — адабиётшунос, тарихчи, тилчи, тадқиқотчи ва Ўрта Осиё республикалари халқларининг маънавий мероси, қадимий ва ўзига хос маданиятининг оташин пропагандисти сифатида ҳам машҳурдир.

Кечада ўз асарларини тожик ва ўзбек тилларида яратган ёзувчи С. Айнийнинг ижодиёти эндиликда жаҳон адабиётининг мулки бўлиб қолганлиги таъкидлаб ўтилди. Унинг китоблари совет республикалари халқларининг ўнлаб тилларига, шунингдек инглиз, немис, француз, араб, хитой ва кўпгина бошқа тилларга таржима қилинган. Айнийнинг инсонга астойдил меҳр-муҳаббат билан тўлиб — тошган китоблари бугунги кунда унинг иззат-ҳурмати ва эркинлиги учун, адолатсизлик ва зулмга қарши, жаҳонни революцион ўзгартириш учун курашга даъват этмоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолари И. Г. Анисимкин, Н. М. Матчонов, О. У. Салимов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев тантанали кечада иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИНИНГ ЖАНГОВАРЛИГИ ВА ТАЪСИРЧАНЛИГИ УЧУН

«Билим» жамияти Тошкент область ташкилоти правлениесининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда «Билим» жамияти область ташкилоти правлениеси раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси Э. Ю. Юсупов КПСС Марказий Комитетининг «Лекция пропагандасининг аҳволи ва уни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори, шу масалага бағишлаб ўтказилган республика партия ташкилоти активи йиғилиши қарорлари асосида жамият ташкилотлари олдида турган вазифалар тўғрисида доклад қилди.

Докладчи ва музокарада қатнашган ўртоқлар СССР ва Ўзбекистон ССР Конституциялари, КПСС Марказий Комитети декабрь (1977 йил) Пленуми материалларини пропаганда қилишда жамият ташкилотлари бажарилиши лозим бўлган вазифаларни алоҳида тилга олдилар. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Сибирь ва Узоқ Шарқ районлари бўйлаб қилган сафари давомида берган маслаҳатлари ва тавсияларидан келиб чиқадиган вазифалар ҳам муҳокама қилинди.

Пленумда область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев нутқ сўзлади.

ФРАНЦИЯЛИК ДЎСТЛАР, УЧРАШГУНЧА ХАЙР!

Франциянинг СССРдаги кунлари 24 апрелда Тошкентда тугади.

Франция делегациясининг аъзоларини бу дўстлик байрамининг охирги кунида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов қабул қилди. У меҳмонларга республиканинг янги Конституцияси тўғрисида, КПСС XXV съезди қарорларини бажаришда Ўзбекистон меҳнаткашларининг қўлга киритган ютуқлари ҳақида, уларнинг ўнинчи беш йилликдаги ҳал этаётган вазифалари тўғрисида гапириб берди.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. «Франция—СССР» бирлашмасининг президенти Ги Дессон матбуот конференциясида сўзга чиқиб, жумладан бундай деди:

Бу галги учрашув халқларимиз ўртасидаги анъанавий дўстликни мустаҳкамлаш ва ҳамжиҳатликни яхшилашдан иборат эзгу ишга хизмат қилди, тинчликни мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшди.

Совет Ўзбекистони барча соҳаларда тараққиёт йўлидан улкан қадамлар билан бораётганлигини биз ўз кўзимиз билан яққол кўрдик, ватанимизга қайтгач, биз французларга буларнинг ҳаммаси тўғрисида сўзлаб беришга ҳаракат қиламиз.

(ЎзТАГ).

ВЛКСМ XVIII СЪЕЗДИГА

ИШОНЧЛИ ЁРДАМЧИ, ЖАНГОВАР РЕЗЕРВ

ПАРТИЯ ИШИГА САДОҚАТ РАМЗИ

ВЛКСМ XVIII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақа давомида комсомол ёшлар ўртасида қандай ватанпарварлик ташаббуслари туғилди? Зарбдор йил марраларини муваффақиятли эгаллаш йўлида комсомол ташкилотлари қандай тадбирларни амалга оширмоқдалар? Мухбиримизнинг бу саволларига Коммунистик район комсомол комитетининг иккинчи секретари Муҳаббат ҲАМИДОВА қуйидагича жавоб берди.

— ЭНГ аввало Ленин комсомолининг XVIII съездига тайёргарлик давомида ёшларнинг меҳнат ва сиёсий активлиги яна ҳам ошганлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Район комсомол ташкилоти ўз сафига 14 минг 370 йигит-қизни бирлаштирган. ВЛКСМ Марказий Комитети Пленумининг комсомол съездини чақириш тўғрисидаги қарори эълон қилингач, ёшларимиз ўз зиммаларидаги социалистик мажбуриятларни қайта кўриб чиқиб, катта анжуманга муносиб совғалар ҳозирлашга киришдилар.

Биринчи бўлиб «Политотдел» колхози ёшлари пахта ҳосилдорлигини бу йил яна ҳам оширишга барчани даъват этдилар. Колхозда 668 комсомол меҳнат қиляпти. Улар коммунистлар билан елкама-елка туриб 9 минг тонна «оқ олтин» етиштиришга, ҳосилнинг 8 минг тоннасини «зангори кема»лар билан териб олишга аҳд қилдилар. Комсомоллар бошлаган ташаббус тезда район бўйлаб кенг қулоч ёйди. Бошқа хўжаликларнинг комсомол ёшлари ҳам зиммаларига оширилган мажбуриятлар ола бошладилар. Шу тариқа комсомолнинг XVIII съездига — 18 зарбдор хафталик бошланиб кетди. Комсомол ташкилотлари ҳар ҳафтада мусобақага якун ясаб бордилар.

Айниқса чигит экиш даврида комсомоллар активлик кўрсатишди. «Политотдел» колхозининг Ким Валентин бошлиқ комсомол ёшлари районда биринчи бўлиб чигит экишни тамомладилар. Улар бу йил гектар бошига 45 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлаганлар.

СССР Олий Совети депутати, «Правда» колхози комсомол ёшлар бригадаси бошлиғи Кан Анатолий раҳбарлик қилаётган коллектив ҳам комсомол съезди шарафига бошланган мусобақада актив иштирок этмоқдалар. Бригаданинг 38 аъзоси бор. Улардан 20 киши комсомол йигит-қизлардир. Ёшлар съезд йилида 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил кўтаришга азму-қарор қилганлар. Бу уларнинг ВЛКСМ 60 йиллигига муносиб совғалари бўлади.

Умуман районда 23 та пахтачилик ёшлар бригадаси ташкил этилган. Бригада аъзоларининг аксарияти комплекс касбларни эгаллашган. Яқинда ўз касбининг устаси деган ном учун ёшлар мусобақасини ўтказдик. Мусобақа давомида йигит-қизлар пахтакорлик касбини мукаммал эгаллаётганликлари маълум бўлди.

Районимизда пахтачилик билан бирга маккажўхоричилик ҳам ривожланиб бормоқда. Кейинги йилларда гектаридан 100 центнердан ошириб «қаҳрабо дон» олаётган коллективлар сони яна ҳам ошди. «Правда» колхозидан Тожибой Исматуллаев, «Ўзбекистон» колхозидан Ўсар Раҳимбоев, «Ленинский путь» колхозидан Петр Сон бошлиқ комсомол-ёшлар бригадалари ўтган йили 100—110 центнердан дон олиб рекорд кўрсаткичларга эришдилар. Улар бу йил экишни тўрт кунда тамомладилар. Ҳозир маккажўхори экилган пайкалларда дастлабки парваришлар бошлаб юборилган. Бу йил район бўйича ўрта ҳисобда 90 центнердан маккажўхори дони олиш ёшларимизнинг асосий вазифасидир.

Съезд шарафига бошланган саноатчилар мусобақаси ҳам яхши самара бермоқда. Бу соҳада момиқ фабрикаси комсомол ташкилоти олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир. Комсомол ташкилоти ёшлар мусобақасига моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқда. Ҳозир Ҳури Маҳмудова, Нозима Бобоева каби ёшлар келаси йилнинг июнь ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

98-колхозлараро кўчма механизациялашган колонна комсомол ёшлари эришаётган ютуқлар ҳам қувончли бўлаяпти. Қурувчилар зарбдор ҳафталикларда актив иштирок этиб, икки марта ғолиб чиқдилар. Бу ютуққа ВЛКСМ XVIII съезди делегати дурадгор Ҳусанбой Маҳсудов ҳам катта ҳисса қўшди. У смена топшириқларини муттасил 130 процентга етказиб адо этиб келди. Ҳусанбой съездда иштирок этадиган кунларда дўстлари унинг ўрнини билдирмасликка қарор қилдилар.

Ишлаб чиқаришда актив ёшларимиз ўз билимларини оширишга ҳам ҳаракат қилмоқдалар. Комсомол ташкилотларида ишлаб турган 97 та сиёсий тўгаракда салкам 3 минг йигит қиз шуғулланмоқда. «КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга» шиори остида ўтаётган ленинча синовларда эса 12 мингдан ортиқ ёшлар қатнашмоқда. Зачёт қатнашчиларидан салкам 600 киши коммунистик меҳнат зарбдоридир. Меҳнатда ва ўқишда съездни улкан ютуқлар билан кутиб олган йигит-қизлар энди Ленин комсомолининг шонли 60 йиллиги шарафига мусобақани давом эттирмоқдалар.

Районимиз ёшлари олис ўлкаларда ҳам жасорат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Шу йил 31 йигит-қиз комсомол йўлланмаси билан РСФСРнинг ноқоратупроқ зонасини ўзлаштиришга йўл олди, 56 киши Бекобод металлургия заводининг янги комплекслари қурилишида иштирок этяпти. Ноил Жияналиев ва Марат Кенжабоев Байкал-Амур магистрали қурувчилари сафидадир. Ёшларимиз қаерда бўлмасинлар, партия даъватига лаббай деб жавоб бермоқдалар. Маҳаллий ташкилотлар улар меҳнатидан мамнун бўлиб бизга мактублар йўлламоқдалар.

Ленин комсомолининг шонли 60 йиллиги нишонланадиган йилда актив меҳнат қилиш ҳар бир йигит-қизнинг шарафли бурчидир. Районимиз ёшлари ўз бурчларига содиқ қолиб, саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришга аҳд қилганлар. Бу йил гектар бошига 42 центнердан ҳосил етиштириб, Она Ватанга 32 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш йиллик планини барвақт бажариб, қўшимча 2 миллион 200 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга сўз берганмиз. Бу маррани эгаллашда комсомол ёшлар ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

«ТАШСЕЛЬМАШ» заводи механика цехи ишчилари ўртасида Хусан Хошимов камтарлиги, меҳнатсеварлиги билан обрў қозонган. Хусан ишлаб чиқаришда илғор бўлиш билан бирга шаҳар комсомол комитети бюро аъзоси сифатида ҳам катта жамоатчилик ишларини олиб бормоқда. Комсомоллар меҳнатда ва жамоат ишларида актив тенгқурлари Хусан Хошимовни ВЛКСМ XVIII съездига делегат қилиб сайлашган. Суратда: Х. Хошимов.

Гулчеҳра ЖЎРАЕВА,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати

ЧАҚМОҚ ЁШЛИГИМ

Кафтинг тафтиданми,
қалбинг ҳароратидан
Олов бўлиб оқмоқда
монолит пўлат.
Нозик таъбингданми,
меҳнат маҳоратидан,
Чўлнинг пўрсилдоқ юзи
кўрди муҳаббат.
Хаёлларимга аста
чўзаркансан қўл,
Босиб келар залворли
кифтдош қоялар.
Йўқ, улар қудратдан
занжир боғлаб мўл,
Қўлни қўлга тутган
Сизнинг соялар.
Ёшлик —бебошлик балки,
аммо таърифинг
Яшил япроқларнинг нозик
қон томирида.
Ёшлик—бардошлик балки,
мардлик тарихинг,
Барча гўзалликнинг
жон томирида.
Тулпор йиллар қолди
ортда —
фурсат чангида.
Ажал ўқларига тутиб
ғолиб ёшлигинг.
Ёшликни қайтардинг
Ҳаётга янгидан,
Қайта куртак тугди
боши тошлигим.
Бўлиқ бошоқ мисол
орзуларга тўлиқ
Юрагинг қирғоғидан
ошаркан бугун,
Сенинг хизматингда
сув, осмон, қўриқ.
Юртни яшартмоқда
сен ечган тугун.
Жангчи ичган онтдай
қатъий, шиддаткор,
Ойни ойна қилган
гўзал ёшлигим,
Навқирон юртимга
ўзининг пойдевор,
Дунё ёшлигини
сенга топширдим!

КОНСТИТУЦИЯНИ ЎРГАНИШМОҚДА

Область комсомол комитети ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси И. М. Мўминов номли фалсафа ва ҳуқуқ институти ёш олимлар Совети ҳамкорликда «СССР Конституцияси — Улуғ Октябрь ғояларининг тантанаси» мавзуида илмий-назарий конференция ўтказдилар. Йиғилишни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси И. М. Мўминов номли фалсафа ва ҳуқуқ институтининг директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, фалсафа фанлари доктори, профессор М. М. Хайруллаев очди.

Конференцияда область комсомол комитетининг секретари А. Раззоқов «СССР Конституцияси — ҳақиқий халқ ҳокимиятининг манифестидир» мавзуида доклад қилди. Шунингдек, юридик фанлари кандидати Б. Мирбобоевнинг «Янги СССР Конституцияси ва давлат томонидан экономикани бошқариш масалаларининг ривожланиши» ва аспирант А. Манноповнинг «Улуғ Октябрь ва тарихий-фалсафий фанни ривожлантиришнинг баъзи масалалари» темаларида қилган докладлари ҳам диққат билан тингланди.

Конференцияда ўндан ортиқ ёш олимлар сўзга чиқишди.

СЎЗ—СЪЕЗД ДЕЛЕГАТЛАРИГА

ЯШИЛ ГЕКТАРЛАР СЕҲРИ

Отамурод САЪДУЛЛАЕВ,
Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз механизатори.

Районимиз табиий шароити анча оғир. Лекин бу юксак хирмон учун курашда тўсиқ бўла олмаслиги керак. Биз об-ҳавонинг қулай фурсатларидан фойдаланиб, техникани унумли ишлатиш туфайли катта хирмон кўтараяпмиз.

Мен мактабни битиргач дастлаб икки йил транспорт тракторида ишладим. Сўнг 1-бригада бошлиғи Абдуназар ака Шамсиев ўз бригадасига механизаторликка таклиф этди. Ўзимнинг ҳам бевосита пахтачиликда ишлаш истагим бор эди. Ўтган йили бригадамиз аҳли хўжаликда биринчи бўлиб халқ хўжалик планини адо этишга муваффақ бўлди. Барча ҳосилнинг 95 проценти машиналарда териб олинди. Мен 205 тонна «оқ олтин»ни «зангори кема» бункеридан тўкдим.

Бу йилги мўлжалимиз ўтган йилгидан юқори. Гектаридан камида 40 центнердан ҳосил етказишни белгилаб қўйдик. Бунинг учун ҳамма имконият бор.

Ўтган йил кузда ерни яхшилаб шудгор қилиб озиқлантирдик. Қишда барча техника сифатли ремонтдан чиқарилди. Баҳор киприк қоқиши билан ариқ-зовурларни тозаладик. Карталар экин экиш кампаниясига пухта тайёрлаб қўйилди. Об-ҳавонинг қулай фурсатларидан фойдаланиб, 104 гектар ерга чигитни тўрт қаторлаб тез ва соз экиб олдик. Кўпгина ердаги ғўзалар асосан ернинг намига ундириб олинди.

Ҳозир даламизда яшил гектарлар ҳосил бўлган. Ҳар гектарда 140—143 минг туп кўчат бор. Эндиги вазифа — кўчатларни тўлиқ сақлаб қолиш ва ўз муддатларида агротехник тадбирларни ўтказиб улкан хирмон учун замин тайёрлашдан иборатдир.

СЎЗИМИЗ БИЛАН ИШИМИЗ БИР

Нина ЗАЙЦЕВА,
«УЗБЕКШАХТОСТРОЙ» трести пардозловчиси.

ҲАММА ҳам ўз она шаҳрини, унинг қадрдон кўчалари-ю, хиёбонларини севади. Шаҳрим худди эртаклардаги каби гўзал, уни уч томондан қорли тоғлар ўраб олган. Қуёш нурида заркокил бўлиб тушаётган ирмоқлар ҳамма ёқни яшнатиб юборган. Ҳар баҳор олам шундай гўзаллашиб кетади.

Шаҳримиз тарихи қаҳрамонликларга бой. Ўтган йил якунлари бўйича Ангрен шаҳри социалистик мусобақада совриндорлар сафидан ўрин олди. Ҳозир Ангрен разрезида реконструкция ишлари, янги Ангрен ГРЭСи қурилиши жадаллашиб бораяпти. Янгидан-янги қувватлар фойдаланишга топшириляпти. Уларни тезкорлик билан тиклаш ва фойдаланишга топширишда биз қурувчиларнинг ҳам муносиб ҳиссамиз бор. Бундан ташқари кўплаб турар-жойлар, маданий-маиший биноларни ўз вақтида ва сифатли қуриб ҳамшаҳарларимизнинг кўнглини шод этаяпмиз.

Қурилишларнинг кўпида бизнинг комсомол-ёшлар ҳам тер тўккан. ВЛКСМ XVIII съезди олдидан яна ҳам кўтаринки руҳда меҳнат қилдик. Съезд очиладиган кунгача ўнинчи беш йилликнинг уч йиллик топшириғини бажаришга сўз берган эдик. Сўзимизнинг устидан чиқдик.

ОҚ ЧАШМА

Вазира ШОБОБОЕВА,
Тошкент районидаги Навоий номли колхознинг сут соғувчиси.

Фермага ишга келган биринчи куним ҳеч қачон ёдимдан кўтарилмайди. Ҳа-ҳа, ўша дақиқалар бир умрга қалбимда муҳрланиб қолган. Мактабни битириб, онам билан фермага ишга бордим. 13 бош сигирни бириктириб қўйишди. Дастлабки кунлар анча оғир бўлди.

— Аввало киши ўз касбини севиши, ардоқлаши керак. Шундагина одам мақсадига етиши мумкин, — деди онам.

Ўз ўрнида айтилган бу гап менга қаттиқ таъсир этди. Онамга эргашдим. Улар ишдан чарчамайдилар. Қилган меҳнатларидан завқ оладилар. Фермада ҳурмат қилишади. Область Совети депутатлигига сайланганлар.

Дастлабки йил ҳар бош сигирдан 2500 литрдан сут соғиб олдим. Қийинчиликлардан қўрқмадим. Аста кўрсаткичларим ҳам кўтарила бошлади. Ўтган йили ҳар бош сигирдан 5,5 минг килограммдан сут соғиб олишга ваъда берган эдим. Бу ваъдани 5906 килограмм қилиб бажардим. Зарбдор йилда қаровимдаги ҳар бир сигирдан камидан 6 минг килограммдан сут олишга сўз бердим.

Областимиздаги бир группа сут соғувчилар янги ташаббус билан чиқдилар. Улар орасида мен ҳам борман. Бундан кейин ҳам касб маҳоратини ошириб бориб, сут соғиш аппаратлари ва бошқа механизмлардан унумли фойдаланаман. Илғор тажрибаларни ўрганиб меҳнат фаолиятимда кенг қўллайман.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЮТУҚЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИБ

Оролбой ҚУВОНДИҚОВ,
Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхознинг агроном-энтомологи

Биз ўз съездимизга сафларимиз ўсган, ғоявий-сиёсий жиҳатдан янада чиниққан ҳолда йиғилдик. ВЛКСМ XVIII съезди олдидан ишлаб чиқаришда янгидан-янги ташаббуслар туғилди. Ёшларни жанговарлиги ошди.

Хўжалигимизда 206 комсомол аъзоси бор. Улар ҳар соҳада авангард бўлмоқдалар. Ўтган йили хўжалигимиз аҳли улкан хирмон кўтаришга муяссар бўлди. Ишлаб чиқариш плани 148 процент бажарилди. Шубҳасиз, бу муваффақиятда кўп сонли комсомол-ёшларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Юксак маррани эгаллашда механизациядан унумли фойдаланиш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тезкорлик билан жорий этиш алоҳида аҳамият касб этмоқда. Биз гербициддан рационал фойдаланмоқдамиз. Деярли ҳар бир экинни экишда гербицид солинаяпти. Ўтган йили гербицид солинмаган ҳар гектар помидор майдонида 32—38 тоннадан ҳосил олган бўлсак, гербицид солинган жойдан 40—45 тоннадан ошириб ҳосил олинди. Гербицид сепилган жойда бир-икки марта чопиқ кам ўтказилмоқда. Чунки бегона ўтлар камайди.

Ҳашаротга қарши курашда ҳам фан ютуқларидан фойдаланяпмиз. Ҳосилдорлик кескин ошаяпти.

Ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида 7200 тонна сабзавот, 1000 тонна ғалла, 275 тонна олма, 20 тонна узум ва бошқа маҳсулот етказиб беришга сўз берганмиз.

СТУДЕНТЛАР САРДОРИ

Қутби Имомалиева ўрта мактабни фахрий ёрлиқ билан тугатгач, Қибрайдаги пиво-алькоголсиз ичимликлар комбинатида ишлади. Меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришгани учун у 1975 йили ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Беш йилликнинг ёш гвардиячиси» кўкрак нишони билан тақдирланди. Шундан кейин ишлаб чиқариш илғорлари қатори корхонадан институтга йўлланма олди ва ўзи суйган касб бўйича ўқишга кирди.

Олий ўқув юртининг биринчи курси Қутби учун мазмунли воқеаларга бой бўлди. У Совет Иттифоқи Коммунистик партияси аъзолигига қабул қилинди. Ўқишда, жамоат ҳаётида ҳаммага илғорлиги учун Қутби кимё-технология факультети, институт комсомол бюроси аъзолигига сайланди. Кейинроқ курсдошлари уни бошланғич комсомол ташкилотига секретарь қилиб сайлашди. Шу билан бир қаторда институт хотин-қизлар Совети раисининг ўринбосари ҳам бўлди.

Актив студент ёзги каникуль пайтида қурилиш отряди комиссари сифатида ишлади. Бу отряд Олтой ўлкасида бунёдкорлик ишларини олиб борди. 33 кишилик группа самарали меҳнати билан мақтовга сазовор бўлди. Отрядда қурилиш ва жамоатчилик ишларининг яхши йўлга қўйилганлигини эътиборга олиб, комиссар фахрий ёрлиқ билан мукофотланди. Шундан кейин студентлар қурилиш отрядлари энг яхши командир ва комиссарлари қатори Вьетнам Социалистик Республикаси ва Корея Халқ демократик республикасига саёҳатга йўлланма берилди. Бу делегация составида Ўзбекистондан етти киши бўлиб уларнинг бири Тошкент Политехника институти кимё технология факультетининг студенти Қутби Имомалиева эди.

Студентнинг дўст социалистик мамлакатларга қилган сафари унда бой таассурот қолдирди. У сафардан қайтгач, таассуротларини сўзлаб берди.

Қутби Имомалиева Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик тўйини фанларни пухта ўзлаштириш, имтиҳонларни яхши ва аъло баҳоларга топшириш ҳамда комсомол ташкилоти фаолиятида актив иштирок этиш билан кутиб олайлик деган мурожаат билан чиқди. Олий ўқув юртининг кўп сонли талабалари актив жамоатчи-студентнинг бу ташаббусини қўллаб-қувватладилар.

Қутби Имомалиева имтиҳонларни доимо аъло баҳоларга топшириб келяпти. Аълочи, актив жамоатчи Қутби Имомалиева бошланғич комсомол ташкилотининг секретари бўлган группа факультет ўртасида ўтказилган мусобақада доимо пешқадамлик қилиб бормоқда. Ўқишда, жамоат ҳаётида эришган ютуқлари учун у ВЛКСМ XVIII съездига делегат қилиб сайланди.

Ш. АЗИМОВ.
Тошкент политехника институтининг доценти.

Суратда: ВЛКСМ XVIII съезди делегати, Тошкент политехника институти студенти Қутби Имомалиева.

Е. Ботиров ва Н. Ўтарбеков фотоси.

КОММУНИСТИК МЕҲНАТ БАЙРАМИ

ТУН. Соат миллари бирни кўрсатиб турипти. Мастер Исмат Исломов раҳбарлигидаги пўлат эритувчилар бригадаси коммунистик меҳнат вахтасига турди. Бригада аъзолари ҳар қачонгидан ҳам зўр ғайрат ва шижоат билан ишладилар. Мартен печидаги пўлатни тез ва соз эритиш учун бутун маҳорат ва тажрибаларини сарфлашди. Кўтаринки руҳ билан қилинган иш самараси кўнгилдагидан ҳам зиёда бўлди. Смена давомида нормадагидан ташқари 14 тонна сифатли пўлат эритилди. Бунда пўлат эритувчилардан Исроил Маннонов, Павел Примакларнинг ҳиссаси салмоқли бўлди.

Бекободдаги Ўзбекистон металлургия заводи коллективи бутун шанбалик давомида зарбдор меҳнат қилди. Бунда бинокорлар ҳам фаол қатнашдилар. Айниқса «Узбекметаллургстрой» тресги 2-қурилиш-монтаж бошқармасининг Омон Эгамбердиев бошчилигидаги бригада аъзолари бунёдкорликда ҳаммага намуна бўлишди. Улар шу куни топшириқни 130 процент бажариш мажбуриятини олишган эди. Кундузги соат иккигача бўлажак электр билан пўлат эритиш печининг пойдеворига 16 кубметр бетон ёткизилди. Бу билан ваъда муддатидан илгари бажарилди.

Коммунистик шанбалик ўтказиш область штабига корхоналар ишчи-хизматчилари, бинокорлар, деҳқонларнинг шанбаликда фидокорона меҳнат қилаётганликлари ҳақида жуда кўп хабарлар келиб турди. Масалан, Оҳангарондаги «Сантехлит» заводининг сирловчиси Михаил Шупов смена давомида 45 та ваннани қўлдан чиқарди. Бу нормадагидан ўнта кўпдир. Завод бўйича 1240 киши қизил шанбаликда иштирок этди. Фақатгина тежаб қолинган хомашё ва материаллар ҳисобига 34 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Олмалиқ химия заводи мўъжизакорларининг ажойиб меҳнат зафарлари ҳақидаги рапортларни ҳам кўрсатиб ўтмоқчиман. Заводда барча цехлар, участкалар, смена ҳамда бригадалар ўзаро мусобақалашиб ишлашди. Натижада айрим коллективлар юксак кўрсаткичларга эришишди. В. Овешкин раҳбарлигидаги смена коллективи шанбаликда топшириқдаги 153 тонна ўрнига 183 тонна фосфор ўғити ишлаб чиқарди. А. Сушко бошчилик қилаётган смена аъзолари эса 347 тонна аммофос ўғити тайёрладилар. Бу оддий кунлардагига қараганда 67 тонна кўпдир.

Тошкент кабель заводининг узлуксиз қуйиш ва прокат қилиш участкаси ишчилари смена давомида 18 тонна мис ғўласини прокат қилдилар. Оддий кунларда эса бу кўрсаткич 14 тонна атрофида бўларди. Шу участканинг симовчиси Т. Зокиров кундузги соат иккигача нормасини бажариб қўйди. Смена охиригача эса яна бир нормани бажарди. Тошкент трактор заводининг юзлаб ишчилари ҳам топшириқни анча ошиғи билан ўринлатишди. Токарь М. Отаниёзов шу куни нормани бир ярим баравар ортиғи билан адо этди.

Бутун мамлакатимиздаги каби областимизда ҳам коммунистик шанбалик зўр уюшқоқлик, кўтаринки руҳ ва шоду хуррамлик билан ўтди. Барча меҳнаткашлар улуғ Ленин номини дилга жо қилиб, меҳнат қўйнида жавлон урдилар. Кўпчилик саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотлари коллективлари шанбаликда оддий иш кунларидагига қараганда анча кўп маҳсулот ишлаб чиқаришди.

Штабда областимиз меҳнаткашларининг шанбалиги натижалари якунланганда унинг ниҳоятда самарали ўтганлиги яққол кўзга ташланди. Коммунистик меҳнат байрамида 1 миллион 831 минг киши иштирок этди. 660 мингга яқин киши бевосита меҳнат постини эгаллади. Шу жумладан 327 минг киши корхоналарда, 124 мингдан ортиқ бунёдкор қурилишларда, 140 минг деҳқон колхоз ва совхоз далаларида, 62 минг меҳнаткаш автомобиль транспорти ва алоқа ташкилотларида яратувчилик меҳнати билан шуғулландилар.

Шу куни 12 миллион сўмлик атрофида маҳсулот ишлаб чиқарилди. Салкам 3 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. 500 минг тоннага яқин халқ хўжалиги юклари ташиб берилди. Корхоналарда иқтисод қилинган хомашё, материаллар ва электр энергия ҳисобига 260 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрланди.

Шанбаликда кенг кўламда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари ҳам амалга оширилди. 2300 гектардан ортиқ майдон тозаланди, шартли 392 километр йўл ва тротуарлар, шартли 1,5 миллион километр суғориш тармоқлари тартибга келтирилди. 400 мингдан ортиқ манзарали ва мевали дарахт кўчатлари, 1 миллион 300 минг дона гул кўчатлари ўтқазилди. Йиғилган металл чиқиндилари миқдори 3 минг тонна атрофида бўлди.

Шу куни тушган барча маош ўнинчи беш йиллик фондига ўтказилди. У хомаки ҳисобларга қараганда 1,7 миллион сўмликдан кўпроқни ташкил этди.

Хулоса қилиб айтганда, коммунистик шанбалик областимиз меҳнаткашлари КПСС XXV съезди тарихий қарорларини, ўнинчи беш йиллик топшириқларини шараф билан бажариш учун астойдил интилаётганликларини, шонли Коммунистик партия ишига содиқ эканликларини яна бир бор намойиш этди.

А. ВАГАПОВ,
облсовпроф ишлаб чиқариш ишлари ва иш ҳақи бўлимининг мудири, шанбалик ўтказиш штаби бошлиғининг ўринбосари.

Рашид ФАТТОҲОВ «Средазгипроцелинострой» институтининг ёш архитекторларидан. У Тошкент политехника институтини тамомлаб, шу даргоҳга йўлланма олган эди. Рашид қисқа вақт ичида бир қатор seriядаги турар-жойлар лойиҳасини чизишни мукаммал ўрганиб олди. Ҳозир у Қарши дашти зонасида қуриладиган кўп қаватли турар-жойлар серияси устида иш олиб бормоқда. Суратда: Р. Фаттоҳов иш устида.

Р. Альбеков фотолари.

«ПЕДАГОГИК МАҲОРАТНИ ОШИРАЙЛИК!» Бўстонлиқ район халқ маорифи бўлими ана шу шиор остида қатор тадбирларни амалга оширди. Район мактаблари илмий бўлим мудирларининг съездолди йиғилишида ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашни янада яхшилаш масалалари муҳокама қилинди. Суратда: йиғилиш қатнашчиларидан бир группаси.
И. Портнов фотоси.

ЗИЁЛИЛАР ОИЛАСИ

ШОГИРДЛАР камоли устоз жамоли, дейишади. Моҳир педагог Маъмур Қулумбетов қўлида ҳам қанчадан-қанча шогирдлар тарбияланиб, вояга етмади дейсиз! Ҳозир улар коммунистик қурилишнинг турли соҳаларида фидокорона меҳнат қилишяпти. Ҳаётда муносиб ўринини топган шогирдларнинг ишдаги муваффақиятларини, фаровон турмушини кўрганда Маъмур ака ўзини бахтиёр ҳис этади.

Меҳри дарё устознинг жўшқин фаолияти саводсизликни тугатиш курсларидан бошланди. Меҳнаткашларга ва уларнинг фарзандларига хат-савод ўргатишда, элга маърифат тарқатишда активлик кўрсатди. Кейин уни Ўрта Чирчиқ район халқ маорифи бўлимига инспекторликка таклиф этишди.

У райондаги 29-мактабга директорлик қилди. Унинг 48-мактабда директор бўлиб ишлаган йиллари ҳам мазмунли ўтди.

Маъмур ака 1948 йилдан бери Энгельс қишлоқ Советидаги 32-ўрта мактабда директор. Унинг ташаббуси билан билим ўчоғида қўшимча синф хоналари қурилиб, ўқувчилар сони 400 кишига кўпайди. Фан кабинетлари зарур ўқув қуроллари билан таъминланди. Педагогик коллектив ўтган ўқув йилини 100 процент ўзлаштириш билан якунлади.

Моҳир педагог, ишбилармон директор жамоат ишларида ҳам фаол қатнашмоқда. Кекса коммунист узоқ йиллардан бери партия маорифи шохобчаларида пропагандистлик қилиб келмоқда. Халқ депутатлари Энгельс қишлоқ Советига бир неча бор депутат қилиб сайланган. Колхоз партия ташкилоти ва қишлоқ Советининг меҳнаткашлар ўртасида амалга ошираётган оммавий ишларида у доим актив қатнашади.

Жуда кўпгина ўқувчилар эса севимли устозлари изидан боришиб, ўқитувчиликни танлашди. Улар ҳозирги вақтда райондаги турли мактабларда ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларга пухта билим бериш йўлида сидқидилдан ишлашяпти. 32-мактабдаги ўқитувчиларнинг 80 проценти унинг собиқ ўқувчиларидир. Меҳрибон устоз шогирдларига ўз иш тажрибасини ўргатиб, ҳақиқий мураббийлик намунасини кўрсатмоқда.

Зиёбахш қалб эгаси Улуғ Октябрь тенгдоши. У бош бўлган хонадон бахтли ҳаётга эришган оилалардан бири. Маъмур ака Асилат опа билан 10 фарзандни тарбиялаб уларни жамиятимизнинг муносиб кишилари қилиб вояга етказди. Уларнинг 6 фарзанди ота касбини — педагогликни танлади. Катта ўғли Маҳмуд физика, қизлари Замира ва Фотима ўзбек тили ва адабиёти фани ўқитувчиларидир. Келинларидан Мукамбар ва Насиба ҳам ёшларнинг мураббийидир.

Маъмур ака ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашдаги самарали хизматлари учун «Ҳурмат белгиси» ордени, бир қанча медаллар, «Халқ маорифи аълочиси» нишони билан тақдирланган.

Бахтиёр замонамизда ширин турмуш кечириб, камол топаётган бу пиру-бадавлат зиёлилар оиласи ҳамқишлоқларининг ҳурмати ва иззатига сазовор бўлмоқда.

М. ОТАҚУЛОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Машъал» газетаси редакторининг ўринбосари.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● ЎЗБЕКИСТОН ўқитувчиларининг IV съездидан сўнг ўтган вақт ичида областимиз шаҳар ва районларида мактаблар сони анча ортиб, 825 тага етди.

* * *

● ҲОЗИР областимизда 551 та ўрта мактаб ишлаб турибди.

* * *

● ШУ КУНЛАРДА областимиз мактабларида 392 минг 259 ўқувчи таҳсил кўрмоқда.

* * *

● КЕЙИНГИ тўрт йил ичида куни узайтирилган группалар сони 71 минг 510 тадан 85 минг 763 тага ортди.

* * *

● АГАР 1974 йилда мактабларнинг биринчи синфига 42 минг 370 ўқувчи қабул қилинган бўлса, бу йил бу рақам 43 минг 300 кишини ташкил этди.

* * *

● 1974 йилда областимиз мактабларини 21 минг 850 йигит-қиз тугатган эди. Бу йил 26 минг 828 ўқувчи етуклик аттестати билан мустақил ҳаётга қадам қўяди.

* * *

● АГАР 1974 йилда областимиз мактабларида 23 минг 619 ўқитувчи ишлаган бўлса, ҳозир 25 мингдан ортиқ педагог таълим-тарбия билан банд.

* * *

● ҲОЗИР юзга яқин педагог республикада хизмат кўрсатган ўқитувчидир.

* * *

● ОБЛАСТИМИЗ боғча-яслиларида 1974 йилда 28 минг 100 ўғил-қиз тарбияланган бўлса, ҳозир болалар муассасаларига 32 минг 940 кичкинтой жалб этилган.

БУГУН ТОШКЕНТДА ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ V СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИ

ЎҚИТУВЧИ — ЖАМИЯТИМИЗНИНГ ИФТИХОРИ

ҚАЛБ МЕЪМОРИ

ЎҚИТУВЧИЛИКДАН ҳам улуғроқ касб бўлмаса керак! Ахир, ўша инженерни ҳам, техникни ҳам, адибни ҳам, олимни ҳам — ҳамма-ҳаммани мактаб тарбиялайди, уларга илмни ўқитувчи беради.

Халқ ўқитувчиси ўз ишини севади ва чексиз эъзозлайди. Бутун билимини, илм хазинасини ёшларга бағишлайди. Талабаларга чуқур билим бериш билан бирга уларни одоб-ахлоқли, меҳнатсевар қилиб тарбиялаш учун ҳам даъват этилган бу касб эгалари.

Тарбия — кўп қиррали иш. Шунинг учун педагог мактаб, оила ва жамоатчилик билан ҳамкорликда иш тутади, таълим-тарбияга комплекс ёндошади.

Жонажон партия ва ҳукуматимиз ёшларни ўқитиш, тарбиялаш, меҳнатсевар қилиб етказиш тўғрисида ғамхўрликлар кўрсатар экан, ўғил-қизларнинг меҳрибон мураббийлари жўшқин фаолиятини юксак қадрлайди. «Коммунистик партия ва Совет ҳукумати, бутун халқ мактабга, совет ўқитувчисига катта эътибор бермоқдалар, — деган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев. — Маориф мамлакатимиз ҳаётининг бир қисмидир. Инсон билимларининг пойдевори, инсон дунёқарашининг асослари мактабнинг ўзида вужудга келади, инсоннинг характери шаклланади. Совет кишисининг қиёфасини белгилаб берувчи сифатларнинг ҳаммаси — унинг коммунистик онглилиги, меҳнатга муҳаббати, ватанпарварлиги, инсонпарварлиги, интернационализм туйғулари мактабнинг таъсири остида ва актив иштироки билан тарбияланади. Буни ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкин».

Ҳозир серқуёш республикамизда жамиятимизнинг ифтихори сифатида юксак эъзозланаётган педагогларнинг катта армияси ишлаб турибди. Областимизнинг ўзида 25 мингдан ортиқ ўқитувчи ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш ишлари билан банд. Булар орасида республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи ҳамда халқ маорифи аълочиси деган фахрли ном эгалари талайгина. Бугун уларнинг энг яхши вакиллари Ўзбекистон ўқитувчиларининг V съездига тўпланадилар. Бу анжуман таълим-тарбия соҳасида қилинган ишларга якун ясайди ҳамда КПСС XXV съезди талаблари асосида ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида қилиниши лозим бўлган вазифаларни белгилайди.

Республика ўқитувчиларининг IV съезди бундан тўрт йил муқаддам ўтказилган эди. Бу орада халқ маорифида катта ўзгаришлар юз берди. Мактабларда яхши жиҳозланган таълим кабинетлари ва устахоналари кўплаб ташкил этилди. Ўқувчилар ўртасида ижтимоий фойдали меҳнатга бўлган қизиқиш янада ошди. Касб-ҳунар танлашга қулай шароит яратиб берилди.

Бунда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Қишлоқ умумий таълим мактабининг иш шароитини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори муҳим роль ўйнайди. Ана шу ҳужжат эълон қилингандан сўнг ўқувчиларни меҳнатга тайёрлаш иши тағин ҳам активлашди. Республикамизда бўлгани каби областимиз қишлоқ районлари мактабларининг кўпида автомобиль, трактор ва пахта териш машиналарини ҳайдашни ўргатиш йўлга қўйилди. Шунингдек, жойларда мактабларaро ўқув ишлаб чиқариш комбинатлари ташкил топди. Бу эса ўқувчиларни корхоналардаги меҳнат жараёнлари билан яқиндан таништириш, касбларни онгли равишда танлаш имконини берди.

Областимизнинг Бекобод, Оққўрғон, Калинин каби районларида бу борада бой тажрибалар тўпланди. Кейинги тўрт йил ичида мазкур районлар мактаблари тўла комплектлаштирилди. Фан ва ўқув кабинетлари намунали жиҳозланди.

Ёшларга ҳар томонлама пухта билим ва амалий кўникма бериш умумий таълим мактабининг асосий вазифаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Умумий таълим мактабларининг ўқувчиларига таълим, тарбия беришни ва уларни меҳнатга тайёрлашни янада такомиллаштириш тўғрисида» деб қабул қилган қарорида халқ маорифининг истиқболи белгилаб берилди. Эндиликда мактабларнинг ўқув-моддий базалари янада мустаҳкамланиб бормоқда. Ўқувчилар ўртасида меҳнат таълими кенг йўлга қўйилди.

Ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашда ўқитувчи мактабда асосий фигурадир. Уни биз ҳақли равишда қалб меъмори деб атаймиз. Дарҳақиқат, ўқитувчилар қалб меҳри билан ўқувчиларни севиб тарбиялайдилар. Улар жамиятимизнинг фахридир.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

● ЖАҲОНДА бўлмаса муаллим агар,
Ҳаёт ҳам бўлмасди гўзал бу қадар.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

* * *

● ТАЪЛИМНИНГ муваффақиятли бўлиши оқибат натижада дарслик ёки методга эмас, балки ўқитувчига боғлиқ.

Д. ДИСТЕРВЕГ.

● ЎҚИТУВЧИ бола учун инсон камолотининг олий тимсолидир.

Н. А. ДОБРОЛЮБОВ.

* * *

● ...ТАРБИЯ ишида мураббийнинг шахси энг асосий нарса.

К. Д. УШИНСКИЙ.

* * *

● ЯХШИ ўқитувчи — бу, аввало, болаларни севадиган, улар билан бирга бўлишдан лаззатланадиган, завқланадиган..., ўзи ҳам бир вақтлар бола бўлганини ҳеч қачон эсдан чиқармайдиган кишидир.

В. А. СУХОМЛИНСКИЙ.

СЎЗ — СЪЕЗД ДЕЛЕГАТЛАРИГА

ЁШЛАРНИНГ ЖОНКУЯР МУРАББИЙЛАРИ

ЎҚИТУВЧИ ёшлар таълим-тарбиясининг чинакам жонкуяри, педагогик ишнинг ҳақиқий ташаббускоридир. Ҳа, бу шарафли касб эгаларининг ижтимоий мавқеи баланд. Ёш авлодни яхши ўқитиш ва яхши тарбиялаш унинг қатъий шиорига айланган. Фидокорона меҳнати билан катта обрў топган педагогларимиз талайгина. Ана шундай меҳри дарё мураббийларнинг кўпи бугун ўз ишини бошлаётган республика ўқитувчилар съездига делегат этиб сайланди. Қуйида халқ маорифининг ана шу намояндаларидан айримларига сўз берамиз.

КАСБИМ — ФАХРИМ

Адля ЮСУПОВА — Калинин районидаги 10-мактабнинг ўқитувчиси.

ТАЪЛИМ ва тарбиянинг муваффақияти кўп жиҳатдан у ёки бу ўқитувчининг билими, тажрибаси ва педагогик маҳоратига боғлиқ. Зеро, ёшларнинг мураббийси ҳар томонлама етук, назарий ва сиёсий тобланган бўлиши керак. Шунда у ўз талабаларига пухта билим бера олади.

Тил ва адабиёт фани ҳам ўзига хос бир дунё. Ўқувчиларни ана шу билимлар хазинаси билан ошно қилиш, уларда гўзаллик туйғусини ўстириш кўпроқ адабиёт фани орқали амалга оширилади. Бизнинг мактабимизда ҳам бунга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Адабиёт дарси яхши жиҳозланган кабинетда олиб борилаётир. Бу ерда атоқли ёзувчилар портретларини, улар ҳаёти ва ижоди билан боғлиқ плакат ҳамда макетларни кўриш мумкин.

Дарсларни ўтишда ўқув фильмларидан ҳам кенг фойдаланамиз. Шунингдек, телескоп, магнитофон каби техника воситалари ҳам машғулотларнинг қизиқарли бўлишини таъминламоқда.

Машғулот қирқ беш минутлик дарс билан чегараланмайди. Синфдан ва мактабдан ташқари соатларда ҳам ўқувчилар билан машғул бўлиш мумкин.

Бунда айниқса, ёш адабиётчилар тўгараги қўл келади. Ҳозир кўпгина ўқувчи тўгаракнинг актив аъзоси. Уларнинг кучи билан спектакллар тайёрланди. Атоқли ёзувчи А. Қаҳҳорнинг «Кампирлар сим қоқди» ҳикояси асосида инсценировка кўрсатилди. Адиб Ш. Рашидов ижодига бағишланиб «Улкан сўз санъаткори» деган адабий кеча ўтказилди. Ўзбек ва тожик адабиётининг буюк намояндаси С. Айний туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб адабий викторина уюштирдик. Болаларнинг севимли шоири Қ Муҳаммадий ижоди бўйича ўтказилган ёш китобхонлар конференцияси ҳам мароқли бўлди.

Республика ўқитувчилар съездига атаб «Ёш адабиётчилар» деворий газетасининг махсус сони чиқарилди. Бу ва шунга ўхшаш таълимий тадбирларни амалга оширишда биз тажрибали тил ва адабиёт ўқитувчиси Рашида Муҳаммаджонова билан бамаслаҳат иш кўряпмиз.

ПЕДАГОГЛАРГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК

Солиҳ СОБИТОВ — область халқ маорифи бўлимининг бош инспектори.

ЎТГАН тўрт йил ичида халқ маорифи такомилида катта ўзгаришлар юз берди. Аммо, бу таълим мазмунини ривожлантириш ниҳоясига етказилди деган гап эмас.

Маълум қийинчиликларни енгмай туриб ижодий актив, ижтимоий ҳаёт оқимини яхши тушунадиган кишини тарбиялаш мумкин эмас. Шунинг учун ўқувчининг юқори синфга ўтиши билан ўқитиш методлари ҳам ўзгариб бориши керак. Ўқувчининг фаолиятини активлаштирадиган усул ва методларни ривожлантириш ва такомиллаштириш даркор.

Дарс — ўқув жараёнини ташкил этишнинг муҳим формаси. Шу сабабли ҳам педагогик коллективларда машғулотларнинг қизиқарли ва мазмунли бўлиши учун кураш олиб борилмоқда. Бу, мактабнинг ички ишлари билан узвий боғланган.

Кейинги йилларда бу борада анча ибратли тадбирлар амалга оширилди. Тўпланган тажрибалар мактаб директорлари ва директор ўринбосарлари ўртасидаги иш тақсимоти бўйича схема тузиш имконини берди. Бу эса билим ўчоқларида ўқув-тарбия ишларини яхшилаб, раҳбарликка нисбатан масъулият ҳиссини оширди.

Маориф инспекторлиги фаолиятини намунали йўлга қўйиш учун ўзига хос усул ва методлар ишга солинди. Бунда биз мактаб ҳужжатларини таҳлил қилиш, дарслар ва синфдан ташқари машғулотларни кузатиш, ўқитувчилар ва маориф ходимлари билан суҳбат ўтказиш каби усуллардан кенг фойдаланяпмиз. Жойларда ўтказилаётган семинарлар ҳам яхши натижа беряпти.

Биз бундан буён ҳам таълим-тарбия самарадорлиги йўлида холмай-толмай меҳнат қиламиз. Умумий-мажбурий таълимни тўла амалга ошириш учун мустаҳкам моддий база яратамиз.

МАСЪУЛИЯТ ТУЙҒУСИ

Зокир ОБИДОВ — Чирчиқ шаҳридаги 2-мактабнинг ўқитувчиси.

БОШЛАНҒИЧ таълим билимлар учун мустаҳкам пойдевор ролини ўтайди. Шунинг учун ҳам 1—3 синфларда таълим ва тарбия ишларини ташкил этишга катта аҳамият берилаётир.

Мактаб остонасига илк бор қадам қўйган ўғил-қизларга хат-савод ўргатишнинг ўзига яраша завқи ва масъулияти бор. Бошланғич таълим устаси Мамажон Абдурасулов ўз тажрибаларида буни яққол исботлади.

Эндиликда устоз педагогнинг ўқитиш методи республикамиз бўйлаб кенг ёйилди. Мактабимизнинг бошланғич синф ўқитувчилари қатори мен ҳам моҳир муаллим изидан бориб, анча тажриба орттирдим.

Синфларда фанлар бўйича очиқ дарслар ўтказиш йўлга қўйилди. Тарбия ишлари эса очиқ синф соатларида атрофлича муҳокама қилинади. «Мактаб мулки — халқ мулки», «Менинг Ватаним», «Кўча ҳаракати қоидаларини ўрганамиз», «Одоб — офтоб», «Ўнинчи беш йиллик илғорлари ҳақида ҳикоялар ўқиймиз» каби мавзуларда олиб борилган синф соатлари ва суҳбатлар ўқувчиларнинг эстетик завқини ўстириш билан бирга, уларнинг Она-Ватанимизга, халқимизга бўлган ҳурматини оширди.

Бундай суҳбатларни уюштиришдан олдин мавзу бўйича план тузилади. Материаллар, техника воситалари, диафильмлар, шеър ва плакатлардан фойдаланилади. Синф соатларига ота-оналарни ҳам таклиф этаяпмиз.

Бошланғич синф ўқувчилари учун ифодали ўқиш, математика тўгараклари ҳам ташкил этилган. Бу тўгаракларда актив қатнашаётган А. Абдураҳимов, З. Мадусманов, Р. Нортоева, А. Нурматов сингари аълочи ўқувчилар шаҳар олимпиада ўйинларида биринчи ўринни олдилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ЧОРВАДОРЛАР СОВЕТИНИНГ ОЗУҚА ЕТИШТИРИШДА БЕДАЗОРЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЮЗАСИДАН

ТАВСИЯЛАРИ

Тўққизинчи беш йилликда ва ўнинчи беш йилликнинг ўтган икки йили давомида область колхоз ва совхозлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни сезиларли даражада кўпайтирдилар ва бу маҳсулотларни давлатга сотиш юзасидан белгиланган топшириқларни муддатидан илгари бажаришга эришдилар. Бу ютуққа эришишда чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш соҳасида амалга оширилган тадбирлар ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди.

Тошкент областининг суғориладиган ерлардаги асосий озуқа экинларидан бири беда ҳисобланади. Шу озуқа ҳисобига ҳар йили кўплаб қуруқ хашак, сенаж, витаминли ўт уни тайёрланмоқда ва кўклам ҳамда ёз ойларида қорамоллар кўк масса билан боқилмоқда.

Бедадан тайёрланаётган озуқалар ўзининг хушхўрлиги билан бошқа озуқалардан анча устун туради. Сифатли тайёрланган озуқада кўплаб оқсил, витаминлар ва минерал моддалар мавжуд бўлади.

Областдаги илғор хўжаликлар тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, озуқа тайёрлашда агротехник тадбирларни қулай муддатларда ўтказиш ва илғор технологияни қўллаш туфайли суғориладиган ерлардаги кўп йиллик бедазорларнинг ҳар гектаридан 200 центнердан ва ундан ҳам ошириб (қуруқ хашак ҳисобида) ҳосил олиш мумкин. Шунда ҳар центнер озуқа бирлигининг таннархи 3 сўм 50 тийинни ташкил этаётир. Бу шуни кўрсатадики, бир килограмм сут етиштириш учун сарфланаётган озуқа қиймати беш тийиндан ошмайди. Йирик шохли қорамолларни бўрдоқига боқиб, бир килограмм семиртириш учун эса 50 тийинлик озуқа сарфланмоқда, холос.

Шу билан бирга бир қатор хўжаликларда агротехника талабларига риоя қилмаслик, бедани суғориш ва етилган ҳосилни ўриб олишни кечиктириб юбориш оқибатларида суғориладиган майдонлардаги эски бедазорлардан бор-йўғи 100—120 центнердан ҳосил кўтарилмоқда, холос. Шунинг учун ҳам ҳозирги кундаги асосий вазифа зарбдор йилда ҳамма ерда бедазорлар ҳосилдорлигини кескин оширишга эришиш, эски бедазорлар ҳосилдорлигини 200 центнерга етказиш ва ундан ҳам ошириш, бир йиллик ўтлар қўшиб сепилган янги бедазорлар ҳосилдорлигини эса 100—120 центнерга етказишни таъминлашдан иборатдир.

Ана шу мақсадларда область чорвадорлар Совети ҳар бир хўжаликда фермаларнинг кўк озуқага бўлган талабларини, мавжуд техникани, бедазорларнинг катта-кичиклигини ҳисобга олган ҳолда етилган ҳосилни ўриб олиш графигини тузиб чиқиш ва унга қатъий риоя қилишни тавсия этади. График тузишда шу нарсани ҳисобга олиш зарурки, ҳар ўримдан сўнг бедазорлар бир ойдан кечиктирмай суғорилиши лозим.

Бедазорларда ўримни поток усулида ташкил этиш учун ҳар бир хўжаликда ўрим-транспорт отрядлари тузиш ва уларни қуруқ хашак, сенаж, кўк озуқа ва ўт уни тайёрлаш юзасидан берилган топшириқ билан тўла таништириш керак бўлади.

Бир мавсумда эски бедазорларда ҳосилни камида 5—6 марта, бир йиллик ўтлар билан қўшиб экилган янги бедазорларда эса камида уч марта ўриб олинади.

Бу йилги шароитда сенаж, ўт уни ҳамда қуруқ хашак учун беданинг биринчи ўримини 21—25 апрелдан бошлаб ва кечи билан 10 майгача тугаллаш мақсалга мувофиқдир. Ҳар бир ўримдан сўнг гектар ҳисобига 100 килограммдан азотли ўғитлар берилиб, кетидан зудлик билан суғорилади. Умуман ҳар ўримдан сўнг бедани икки марта суғоришга улгуриш зарур.

Ҳар сафар бедазорларни органик ўғитлардан максимал фойдаланган ҳолда шарбат усулида суғориш катта фойда келтиради. Бунда бедазорларда бегона ўтларнинг кўпайиб кетмаслиги учун яхши чириган маҳаллий ўғитлардан фойдаланиш лозим.

Арпа қўшиб сепилган янги бедазорларда ўримни 5—6 иш кунида тугаллаш ва озуқани зудлик билан ғарамлаш, бедазорни арпа пояси қолдиқларидан тозалаш, сўнгра суғориш лозим бўлади.

Бедани тишлари ўтмаслашиб қолган косилкалар билан ўриш катта зарар келтиради. Чунки илдизлари юза ва бўш жойлашган беда туплари кўплаб юлиниб кетиши мумкин. Натижада эса ҳосилдорлик кейинчалик камайиб кетади. Бунинг олдини олиш мақсадида беда косилкаларини, уларнинг арраларини тез-тез текшириб туриш, арра тишларини ўз вақтида ўткирлаб туриш лозимдир. Айниқса «КИР-1,5» ўрим агрегатини тез-тез кузатиб туриш зарур бўлади.

«Узсельхозтехника» область бирлашмаси «КИР—1.5» ўрим агрегати учун керак бўладиган арра тишларини ясаш ва эскиларини қайта созлаш ишларини ўз корхоналаридан бирида марказлаштириши лозим.

Бедадан озуқалар тайёрлашни такомиллаштириш юзасидан ҳам қатор амалий тадбирлар кўриш зарурдир. Жумладан, янги ўрилган кўк бедадан сенаж бостиришни қатъий тақиқлаб қўйиш керак. Чунки, беда янги ўрилган пайтда сенаж учун бостирилса, у тезда чириб кетиб, сенаж таркибида чорва моллари учун жуда хавфли бўлган мойли кислоталар пайдо бўлади. Бундан ташқари, сенажнинг хушхўрлиги йўқолади ва унинг кўп қисми нушхурдга чиқиб кетади.

Юқори сифатли сенаж тайёрлаш учун беда трактор-косилка билан ўрилиб, икки-уч соат сўлитиб қўйилади, сўнгра тўпланиб «КИР-1.5» ва «КУФ» агрегатлари ёрдамида майдаланиб, трактор тележкаларига ортилади. Сенаж бостириш учун тайёрланган ҳар бир хандак икки кун ичида тўлдирилиши, майдаланган кўк масса яхшилаб шиббаланиши лозим. Шундан сўнг устига пленка тортилиб, ярим метр қалинликда тупроқ билан кўмиб қўйилади.

Сервитамин ва сифатли қуруқ хашак олиш учун Чиноз наслчилик совхоз-техникумининг бедани қўл меҳнатидан фойдаланмай ўриш, тўплаш ва ғарамлаш соҳасидаги тажрибасини қўллаш мақсадга мувофиқдир. Илғор хўжалик чорвадорлари бедани трактор-косилкаларда ўриб, икки-уч соат сўлитиб қўйганларидан сўнг намлик миқдори 30—35 процентга тушгач, «КПУ» механизми ёрдамида уюм қилиб тўплашади ва «ПУ-0.5» юкловчи механизм ёрдамида трактор тележкаларига ортишиб, ғарамланадиган ерга ташиб келтирадилар.

Хўжаликларнинг раҳбарлари, агрономлари, далачилик бригадалари бошлиқлари, зооветеринария мутахассислари ҳамда ферма мудирларининг озуқа экинлари ҳосилдорлигини оширишдаги, озуқа жамғариш ва унинг сифатини яхшилашдаги масъулиятларини янада ошириш мақсадида ҳар бир хўжаликда қисқа муддатларда озуқа экинлари экиладиган майдонларни ўлчаб чиқиш, унинг натижаларини колхоз правлениелари мажлисларида, совхозларнинг ишлаб чиқариш кенгашларида ҳамда район ижроия комитетларида муҳокама қилиш ва озуқа экинлари майдони ҳажмига биноан белгиланган планларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш лозим.

С. АЙНИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

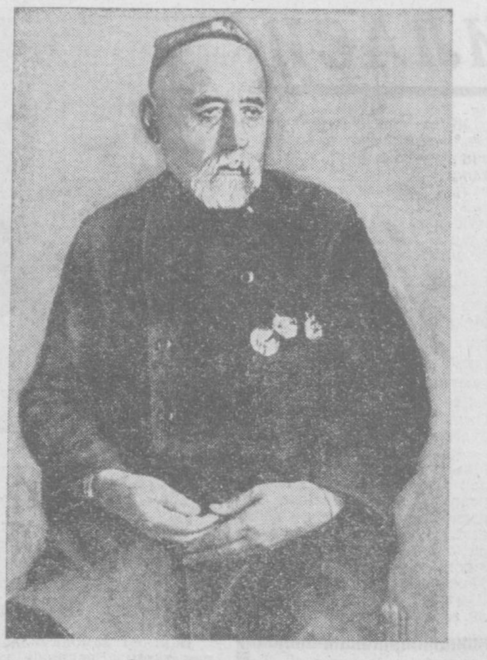

УЛКАН САНЪАТКОР

ЖАМИЯТ маданияти тарихида шундай сиймолар борки, улар билан фақат битта халқ, битта миллат эмас, балки бошқа халқ ва бошқа миллатлар ҳам фахрланадилар. Бордию бундай сиймолар ижодкор бўлсалар, унинг ўзи бутун инсон фахри, ижоди эса халқлар мулкидир.

Садриддин Айний тожик совет адабиётининг қонуний асосчиси, унинг барпо бўлишида биринчи ва мустаҳкам ғишт қўйган шоир; улкан, сермаҳсул адиб ва синчков, теран фикрли олимдир. Шу билан баробар у ўзбек совет адабиётининг ҳам асосчиларидан биридир. Ўзининг революцион руҳда битилган биринчи шеърлари, меҳнаткаш халқ позициясида туриб ўзбек ва тожик тилида яратилган қисса ва романлари билан бугунги гуркираб ўсаётган катта адабиётимизнинг бошида турган катта прозамизнинг қулоғини очиб берган устоз ёзувчилардан. Гап унинг узоқ умрининг кўп қисмини Ўзбекистон территориясида яшаб, ўзбек ёзувчилари сафида туриб, Ўзбекистон Фанлар академиясининг фахрий аъзолиги билан Самарқанд дорилфунунида профессорлик лавозимида иш олиб бориб, бутун бир адабиёт мактабини бошқариб турганлигидагина эмас, гарчи биз бу ҳол билан қонуний равишда фахрлансак ҳам. Гап бу улуғ сиймонинг ўзбек адабиётидаги бошқа улуғ сиймолар — Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Абдулла Қодирийлар, кейинчалик Ҳамид Олимжон, Ойбек, Ғафур Ғуломлар билан бир қаторда ижод қилиб ўзбек совет адабиётининг шаклланишига қўшган тенгсиз ва ўзига хос ҳиссасидадир.

Ўзбек адабиёти тарихида сифат ўзгариш, яъни революцион бурилиш Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси билан боғлиқдир. Тўғри, ўзбек совет адабиётининг асосчилари, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Абдулла Қодирий, шунингдек Садриддин Айний ҳам ўз ижодини Октябрь ғалабасидан олдин бошлаганлар.

Айний ўзбек китобхонлари орасида шоирликдан кўра адиб сифатида кўпроқ маълум эди. Унинг биринчи прозаик асарлари халқ орасига тарқалаётган пайтда Абдулла Қодирий (Жулқунбой) ўзининг социал темада яратилган ҳикоя, қисса ва драмалари билан ном чиқарган пайтлар эди. Айний ўша вақтларда прозаик сифатидаги ўзига хос истеъдоди билан Абдулла Қодирийга жўр бўлди.

Адабиётшуносликда бор маълумотларга қараганда, Айнийнинг биринчи йирик асари —«Бухоро жаллодлари» қиссаси 1920 йили ўзбек тилида ёзилиб, 1922 йилда эълон қилинган. Маълумки худди шу йиллари Абдулла Қодирий ҳам ўзининг машҳур «Ўтган кунлар»ини тугатиб, журнал саҳифаларида эълон қила бошлаган эди.

Садриддин Айний ўзининг биринчи прозаик асари бўлмиш «Бухоро жаллодлари»даёқ ўз қалами, ўзига хос услуби билан ўзбек прозасининг биринчи саҳифаларини очди.

Миллий адабиётнинг шаклланиши даврида ҳар бир санъаткор ижобий қаҳрамон масаласи билан тўқнаш келиши табиий бир ҳол эди. Ҳамза ва Айнийнинг поэтик ижодидаги йирик қаҳрамон ҳаётга оптимистик руҳ, синфий онг билан қарайди, ҳар бир социал янгиликни олқишлайди. Садриддин Айний ўз услубига монанд ҳаётнинг бевосита «паст»ги қатламига назар ташлаб «Одина» қиссасини ва уларда ёруғлик кўра олмаган меҳнаткаш йигит фожиасини яратди.

Биз Одина босиб ўтган ҳаёт йўлидан бориб ўша даврда саноат марказларидан бири Андижон шаҳрида бўламиз ва Ўрта Осиёда энди туғилиб келаётган ишчилар ҳаёти билан яқиндан танишамиз, у билан бирга биз иш шароитининг энг ибтидоий талабларига ҳам жавоб беролмайдиган заводга, цехларга, ишчи ётоқхоналарига кириб борамиз, ибтидоий ва қолоқ иш усуллари билан танишамиз. Қиссани ўқиётиб биз энди туғилаётган ишчи синфининг ҳаётига тегишли майда икир-чикирлар билан танишамиз, ҳаётни ўз бўлишича кўз олдимизга келтирамиз ва фақат Айний типидаги (бу жиҳатдан у М. Горькийга жуда яқин туради) ёзувчигина бизга ҳаётнинг мана шу «паст»ги қатлами ҳақида шунча батафсил маълумот бериши мумкин деган хулосага келамиз.

Ишчи Одина ҳаёт йўли билан бориб Тошкентда бўламиз ва у ердаги февраль революцияси воқеликлари билан қисман танишамиз. Бу ерда шуни таъкидлаш керак бўладики, Садриддин Айний революцион муҳитни бироз кўрсатган бўлса ҳам, бироқ бу муҳит таъсирида Одинада рўй бериши мумкин бўлган ўзгаришларни ҳали кўрсата олмайди. Нимагадир ҳаётнинг бу томонини кўрсатишни ўзига мақсад ҳам қилмайди. Одина курашчидан кўра кўпроқ кузатувчи, кузатувчи бўлганда ҳам пассив, жабрланган кузатувчидир. Бу образнинг яратилишдаги ёзувчи нияти ҳам шундай бўлган.

Садриддин Айний ижобий қаҳрамон образини яратиш масаласида шошилмасдан масъулиятни сезган ҳолда иш тутган адиблардан. У ўзи яшаган даврдаги эксплуататорлар билан меҳнаткашлар орасидаги иқтисодий, фалсафий ҳам этнографик асосларини ҳар кимдан ҳам кўра яхшироқ биладиган, бу масалаларнинг сир-асрорларини етарли даражада англаб олган синчков тадқиқотчи адиб эди. Шу сабабдан у ўзининг диққат-эътиборини кўпроқ масаланинг шу томонларини тўлароқ акс эттиришга қаратди. 20-йиллар охирларида яратилган унинг «Дохунда» романи ҳам революция арафасидаги, революция кунларидаги ҳаётнинг иқтисодий, сиёсий ва фалсафий томонларини яна ҳам чуқурроқ, яна ҳам теранроқ, кўз илғамас, қарийб микроскопик сирларини очиб беришга, бадиий образлар воситаси билан бу масалаларни яна ҳам қабартирилган ҳолда кўрсатишга бағишлангандир.

Садриддин Айний Дохунда бошига тушган кулфатларни шу даражада қуюқлаштирадики, уларни бир зум тасаввуримиздан ўтказиб, «бир одам бошига шунча ғурбат тоши ёғилиши мумкинмикан», деб шубҳалангандек ҳам бўламиз. Аммо ўша давр ҳаётидаги тенгсизлик ва ҳақ-ҳуқуқсизликларни ҳаёлдан ўтказиб ва мураккаб ҳаёт кўринишларини умумлашган шаклда битта фокусга йиғиб акс эттириб беришдан иборат ёзувчи мақсади ва санъати, яъни ҳаётий далилларини ҳисобга олиб, шубҳамиз тарқалади. Энг муҳими шундаки ёзувчи романдан келиб чиқадиган бадиий мақсад меъёрини тўла англаган ҳолда иш тутади. Шу сабабдан бўлса керак у Дохунда онгида рўй бериши мумкин бўлган ўз-ўзини англаш жараёнининг суръатини секинлик билан олиб боради.

Садриддин Айнийнинг маҳорат мактаби, ҳаёт тажрибаси Дохундага нисбатан бошқачароқ ижобий қаҳрамон образини яратиш учун етарли эканини худди шу асарда яратилган бошқа бир образ тасвирида кўриш мумкин. Гап Обхонада икки кун «меҳмон» бўлиб Дохунда кўзининг очилишига сабаб бўлган коммунист Абдуллахўжа образи ҳақида кетаётир.

Абдуллахўжа Дохундага нисбатан бутунлай бошқача образ. У А. М. Горькийнинг Павел Власов, Н. Островскийнинг Павел Корчагин типидаги образлардан.

Бугун ишонч билан айтиш мумкинки, 30-йилларга келиб ўзбек адабиётида қатор ижобий қаҳрамонлар образининг яратилишида Одина, Дохунда, Абдуллахўжа образларининг ҳиссаси бор. Ҳамид Олимжоннинг «Зайнаб ва Омон» поэмасидаги Зайнаб ва Омонни, Ойбекнинг «Ўч» поэмасидаги Холхўжа, «Темирчи Жўра» поэмасидаги Жўра, Турсунни, Абдулла Қаҳҳорнинг «Сароб» романидаги Кенжа ва Шарифни Одина, Дохунда, Абдуллахўжаларсиз тасаввур қилиш амримаҳол бўлар эди.

Ўзбек адабиёти қанчадан-қанча тор кўчалардан, хатарли адирлару осма кўприклардан ўтиб, эндиликда катта ва кенг йўлга чиқиб олди. Унинг мана шу катта йўлга чиқиб олишида аввало катта курашлар натижаси бўлмиш янги тузум, қолаберса шу тузум учун, у тузумга хизмат қиладиган янги адабиёт учун умрини бағишлаган Садриддин Айнийнинг роли бениҳоя каттадир.

Матёқуб ҚЎШЖОНОВ.

АДИБ ҲИКМАТЛАРИ

● Гар кишилар эшигида хор бўлмайин десанг, матлаб юзин ўгирма мактаб эшигидан.

● Мактабда ўқимаган кишига ҳаёт йўқ!

Мактаб — бу сув, мактаб — бу нон.

● Ҳар кимсанинг келаси кунги умиди ёш боласига боғлиқ бўлганидек, бутун халқнинг умиди ҳам ёш болаларга боғлиқдир.

● Эски мактаб ўқувчиларининг 18—20 йиллик мадраса ҳаёти, расмий китобларни ўқимоқ нари турсин, мазкур китобларни кўрмасдан умрлари ўтиб кетадурган бўлди.

● Ўқиш йилида ғайрат қил, одам бўл. Кейин кучинг борича ўз Ватанингга, ўз халқингга ва ўз миллатингга хизмат қиласан!..

● XX асрнинг Чингизи — Гитлерни яқинда маҳв қиламиз, уни XIII аср Чингизи қабристонига дафн қиламиз.

● Агар шиша тошни, атала тишни синдира олсайди, судхўр ҳам ўз уйида, ўз пулига нон олиб синдира оларди.

(«Судхўрнинг ўлими»дан).

● Айрим ёзувчиларимиз, тилшунослар ҳам ёзувчи бўлишлари керак, акс ҳолда у ёзувчининг тили ва услубини тушунишга ожизлик қилади, деб ўйлайдилар. Тилчининг ёзувчи бўлиши шарт эмас, ёзувчига келсак бошқа гап, унинг тилчи бўлиши мажбурийдир. Кўп ёзувчилар буни тушунмайди ва тил назариясини ўрганишмайди. Бу ўзлари қалам тебратаётган тилга нисбатан нотўғри муносабатдир. Ёзувчилар, тилшунослар, адабиётшунослар бирлашмоқлари, бир оила бўлиб яшамоқлари керак. Аммо, адиб айни чоқда тилчи ҳам бўлмоғи даркор. Унинг учун энг муҳими тил. Тил тўхтовсиз ривожланиб боради, ёзувчи бундан орқада қола олмайди.

ФАХРЛАНАМАН

УЛУҒ айём тантаналарида устоздан таълим олган, унинг бебаҳо билим сарчашмаларидан баҳраманд бўлиб, энди ўзлари мураббийлик қилиб келаётган шогирдлар буюк аллома хотирасини эслаб, унинг ўлмас даҳоси олдида бош эгиб таъзим қиладилар. Мен ҳам шундай шогирдлардан бириман. Улуғ Ватан урушининг сўнгги йиллари эди. Филология фанлари доктори, профессор Садриддин Айний Самарқанд Давлат университети ўзбек адабиёти кафедраси мудири вазифасида ишлаб, аспирантларга раҳбарлик қилар эдилар. Мен ҳам шундай аспирантлардан бири эдим.

Аспирантлик машғулотлари жадвалига мувофиқ домулло уйига бориб турар эдик. Устознинг ишхоналари камтарона жиҳозланган. Устига қирмизи гилам тўшалган диван ёнида иш столи. Унинг устида сиёҳдон, оддий ручка ва дид билан тахлаб, ёзишга ҳозирлаб қўйилган қоғоздан бўлак бошқа нарса кўзга ташланмасди. Домулло аспирантларни ўзларининг ана шу ишхоналарида қабул қилиб, уларнинг ишини кўздан кечирар ва керакли маслаҳатлар берар эдилар. Буюк алломанинг ижодхонасида бўлишнинг ўзи биз шогирдларига беқиёс ифтихор ва куч-ғайрат бағишларди.

Устоз кўп эшитар, оз сўзлар, кўп маъноларни бир сўз билан ифода этардилар. Шогирдларидан биронтаси камчиликка йўл қўйса, қаттиқ койиб ва мақташга сазовор иш қилса, юқори баҳолаб, илиқ сўзлар айтардилар.

Дастлаб мен ва Раҳим Муқимов [ҳозир филология фанлари доктори] Айнийга аспирант [1944—1948] сифатида биркитилган эдик.

Домла анча қариб қолган, касалманд бўлганлиги учун университетга кам келар, аспирантларни эса уйларида қабул қилардилар. Устознинг Регистонга яқин жойлашган ичкари ва ташқарилик ҳовлисининг ташқи қисмида ижодхонаси [ҳозир Айний музейи] деворлари китоб билан лиқ тўла токчалардан иборат эди. Китоб жавонлари катта бўлишидан қатъий назар, кўп сонли ноёб, қимматбаҳо китоблар билан безатилган, гўё бир хазинани эслатарди.

Китобни севиш, уни асраш, адабиётдан темага доир материални тез танлаш қобилияти устозда кучли эди.

Эсимда, устозниг маслаҳати билан Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достонидаги «Фарҳодкуш» — маккор кампир образининг прототипини топиш учун Восифийнинг «Бадоеул вақоеъ» асаридаги маккор кампир ҳақидаги ҳикояларни қараб чиқишга тўғри келди. Шу китобнинг мен ўқиган қўлёзма нусхасидаги ҳикоянинг шубҳали жойини аниқлаш учун устозга мурожаат қилдим. У ўз китоб жавонига яқинлашди, қўл узатиши билан қўлёзмалар орасидан керакли китобни олди, бир-икки варақлаб ҳикояни топди ва маккор кампир ҳақидаги ҳикояни аниқлаб берди.

Ҳақиқий олим, улуғ санъаткор бўлиш қунт, сабот, тинимсиз меҳнат талаб қилади. Айний ниҳоятда талабчан, меҳнатда чиниққан ижод соҳиби эди. Иш столидаги қўлёзмалар ёнида узунасига икки қатор тизиб қўйилган дорилардан соатига қараб истеъмол қилган касалмандлик пайтларида ҳам, устоз тинмай ижодий меҳнат қиларди. Аспирантлар қабул кунларида ёзув столи устида газеталар билан беркитилган ижодий ишни қўллари билан беркитган ҳолда шогирдини эшитар, у билан суҳбатга киришар эдилар.

Устоз шогирдларига нисбатан ҳам қаттиқ талабчан эдилар. Фақат тема юзасидан эмас, аспирантнинг умуман савиясини билиш мақсадида ҳар гал олиб борилаётган илмий ишлар юзасидан имтиҳондан ўтказиб турардилар. Устозниг бу талабчанлиги биз аспирантларни материални пухта ўрганишга, кўп адабиётларни ўқишга ундарди. Устоз билан ҳар бир учрашув гўё бир мактаб эди. Мен устознинг сермашаққат таъсирли ҳаёти, илғор фикрли донишмандлиги, талантли ёзувчи эканлиги ҳақида биринчи марта Отамдан эшитганман. [Отам Нарзибек Улуғ Октябрь социалистик революциясидан олдин Бухоро мадрасасида Айний билан бирга таҳсил олиб риёзиёт фанидан таълим олганлар]. Айнийнинг прогрессив хатти-ҳаракатларидан чўчиган Бухоро амири уни 75 таёқ уришга ҳукм чиқаргани ва бу ҳукм ваҳшийларча ижро этилганини отам ҳикоя қилиб берганида, оила аъзоларимиз, айниқса, менинг кўзимдан тирқираб кўз ёши оққани ҳали-ҳали эсимда. Самарқанд мактаблари ва олий ўқув юртларида улуғ ёзувчи билан учрашувлар, кечаларда сўзлаган нутқлари, 1947 йилда Тожикистон ССР Ёзувчилар союзининг II съездида [мен ҳам меҳмон сифатида съезд ишида қатнашган эдим) устознинг таъсирли, ёркин нутқи ва съездда унинг меҳмон бўлиб келган йирик қалам соҳиблари А. Лоҳутий, И. С. Брагинский, Климович, Лукницкий, Ғафур Ғулом, Зулфия, Мирмуҳсинлар билан бўлган суҳбатлари жонкуяр раҳбар, зўр донишманд, меҳрибон мураббий сифатида хотирамда бир умр сақланиб қолган.

Садриддин Айний фанда ҳам, адабиётда ҳам кўп шогирдларни тарбиялаб, вояга етказган буюк устоздир. Шунинг учун бугун унинг юз йиллик шонли тўйида биз унинг шогирдлари буюк алломанинг номини ҳурмат билан тилга оламиз.

Саида НАРЗУЛЛАЕВА,

В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети классик адабиёт кафедрасининг доценти, филология фанлари кандидати.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ҒОЯТ КАТТА АҲАМИЯТГА МОЛИК ВОҚЕА

БОНН. ГФР Ташқи ишлар министри Г. Д. Геншер Бонндаги бир группа совет журналистлари билан учрашиб, қуйидагиларни айтди: «ГФР ҳукумати КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг раиси Л. И. Брежневнинг Боннга қиладиган сафарига ғоят катта аҳамият беради. Биз бу визитни ҳар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга янги ижобий далда берувчи имконият деб қараймиз».

ҚЎПОЛ АРАЛАШУВ

АДДИС-АБЕБА. «Эфиопиэн геральд» газетаси «Сенто» кенгашининг Лондонда бўлиб ўтган сессиясида Африка Мугузидаги вазият хусусида қабул қилинган резолюцияга Эфиопиянинг ички ишларига қўпол равишда аралашиш деб баҳо берди.

Жаҳоннинг тараққийпарвар ва тинчликсевар кучлари, шу жумладан Совет Иттифоқи, Куба ва бошқа социалистик мамлакатлар, дейилади мақолада, энг оғир кунларда Эфиопияга мадад бериб турдилар. Улар Эфиопиянинг революцион ғалабаларини ва территориал бутунлигини рўйи-рост агрессиядан ҳимоя қилишда чинакам интернационал ёрдам бердилар. Ҳамкорликнинг бундай муносабатларини ўрнатиш Эфиопиянинг суверен ҳуқуқи ва ҳеч ким бизнинг мамлакатимизга кимлар билан дўст бўлишимиз кераклиги ҳақида бизга йўл-йўриқ бера олмайди, деб таъкидлайди газета.

АГРЕССИВ БЛОКЛАРДАН ЧИҚИШ УЧУН

АНҚАРА. Туркия ишчи партиясининг бош раиси Бехиже Боран Туркия пойтахтида бўлиб ўтган оммавий митингда нутқ сўзлаб, Туркиянинг НАТО билан иттифоқда бўлиши республиканинг суверенитетини камситишга олиб боради ва унинг миллий хавфсизлигига таҳдид қилади, деб айтди. Мамлакатда «НАТОга йўл йўқ!» шиори остида ўтган уч ҳафталик кампания шу митинг билан тугаган эди. Бу кампанияда ишчилар, хизматчилар, адвокатлар, врачлар, ўқитувчилар ва бошқа касб вакилларини бирлаштирган Туркиядаги 25 демократик ташкилот ва касаба союзлари қатнашдилар.

М. ВИЛЬНЕРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

РИМ. Исроил Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Вильнер бундай деди: Исроил ҳукуматининг фаластинлик араб халқининг мавжудлигини, унинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзининг мустақил давлатини тузиш ҳуқуқини эътироф этишдан бош тортаётганлиги Яқин Шарқда тинчлик ўрнатилмаганлигининг асосий сабабидир. Бегин ҳукумати деди, сўзини давом эттириб М. Вильнер, кескинликни юмшатишга қарши чиқаётган АҚШда ўта ўнг доираларга суянмоқда.

ИМПЕРИАЛИЗМ НАЙРАНГЛАРИ ҚОРАЛАНДИ

ЛОНДОН. Намибия ва Зимбабвенинг мустақиллиги тўғрисидаги масала теварагида империалистик давлатларнинг шу кунларда ишлатаётган найрангларидан мақсад — Африка жанубида ўз хукмронликларини сақлаб қолишдан, қўғирчоқ режимлар тузиш йўли билан шу территорияларда чинакам мустақилликни таъминлашга халақит беришдан, Ангола, Мозамбик, Замбия ва Африкадаги бошқа тараққийпарвар давлатларга қарши қўпорувчилик ишлари учун база яратишдан иборатдир, Зимбабве ватанпарварлик фронтининг раҳбарларидан бири Ж. Нкомо бу ерда нутқ сўзлаб, шу гапларни айтди.

У Зимбабвенинг қадимги иттифоқчиси — Смитнинг ирқчи режими ватанпарварлар унга қарши олиб бораётган урушда мағлубиятга дучор бўлиши равшан бўлиб қолганидан кейин ғарб Зимбабве проблемаси тўғрисида ташвишлана бошлаганлигини уқтириб ўтди.

(ТАСС).

СПОРТ

СЕРМАҲСУЛ ТУР

Чемпионатнинг учинчи турда фақат «Зенит» билан «Пахтакор» футболчиларининг ўзи дарвозаларни тўққиз марта забт этишди. Умуман бу турда ҳужумчилар ўзларини кўрсатдилар. Кеча Москва ва Тбилиси динамочилари ўртасидаги ўйин натижасини ҳисобга олмаганда барча учрашувлар натижали тугаб, уларда жами 26 та тўп киритилди.

«Пахтакор» Ленинградда «Зенит» билан бўлган учрашувда аввалига ўз дарвозасидан тўп ўтказиб юборган бўлсада, танаффусга 2:1 ҳисобида ютиб туриб чиқди. «Зенит» дарвозасига иккала тўпни Константин Баканов киритди. Ўйиннинг иккинчи ярми биринчи бўлимга қараганда яна ҳам кескин ўтди. Аввалига майдон эгалари кетма-кет учта тўп киритишди. Сўнгра В. Чуркин билан В. Макаров мувозанатни тенглаштирдилар. Ҳисоб 4:4. Ўйин эса охирлаб боряпти. Мухлисларни катта ҳаяжонга солган бу учрашувнинг 89 минутида А. Дамин ҳал қилувчи тўпни киритиб ўз командаси ғалабасини таъминлади. 5:4 ҳисобида «Зенит» устун келди.

Киевнинг «Динамо» футболчилари яна мағлубиятга учрадилар. Бу сафар улар ўз майдонларида Донецкнинг «Шахтер» клубига 1:2 ҳисобида ютқаздилар.

Учинчи турнинг бошқа ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади: «Локомотив» — «Нефтчи» — 2:1; «Торпедо» — «Қайрат» — 4:0; «Заря» — «Черноморец» — 2:1; «Спартак» — «Днепр» — 1:0; «ЦСКА» — «Арарат» — 2:1.

ЧЕМПИОН—ЧЕМПИОНДА!

Шахмат бўйича республика олий лига қатнашчиларининг мусобақасида ўтган йилги республика чемпиони фарғоналик Игорь Иванов пешқадамлик қилмоқда. У 10 турдан сўнг 8,5 очко тўплади.

Аёллар чемпионатида эса халқаро гроссмейстер Валентина Борисенко билан мастерликка номзод Роза Портонлар олдинда боришяпти.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Узбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

1 МАЙ СОАТ 13.00 ДА
СЕВИМЛИ ХОНАНДАЛАР ВА РАҚҚОСАЛАР ИШТИРОКИДА

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
ХОНАНДАЛАР:
УЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КУРСАТГАН АРТИСТЛАР:
Олмахон ХАЙИТОВА, Шариф СУЛТОНОВ
Фахриддин УМАРОВ, Хожиакбар ҲАМИДОВ, Ойхон ЕҚУБОВА
РАҚҚОСАЛАР:
УЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КУРСАТГАН АРТИСТ
Мўътабар ЙУЛДОШЕВА
Гулчеҳра ИСМОИЛОВА

Оригинал жанрда — Собир МАҲКАМОВ.

Интермедия ва юморда — Шерқўзи ҒОЗИЕВ ва Абдуфаттоҳ САИДОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ
Музика раҳбари — Азиз МУЛЛАХОНОВ.

Программани — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист — Ғулом ТОЖИАЪЛОЕВ олиб боради.

Филармониянинг бадиий раҳбари — Бутуниттифоқ ва Узбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, композитор Мирсодиқ ТОЖИЕВ.

Билетлар концерт зали кассасида соат 14.00 дан, шанба ва якшанба кунлари соат 10.00 дан сотилади.

КОЛЛЕКТИВ БУЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
МОСКВА ДАВЛАТ МУЗ УСТИДА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ
«МУЗ УСТИДА АЖОЙИБ ТОМОША»
(2 бўлимда)

Томошалар соат 19.30 да, шанба ва якшанба кунлари соат 12, 16 ва 19.30 да бошланади.

Билетлар соат 10.00 дан 20.00 гача сотилади.

Узбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети
1-ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ ҚОШИДАГИ
143-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1978-79 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртида қуйидаги ихтисослар бўйича малакали мутахассислар тайёрланади: ПОЙАФЗАЛ БОШЛИҒИНИ БИЧУВЧИ (ўқиш муддати — 2 йил), ЧАРМ КЕСУВЧИ (1 йил), ЗАГОТОВКА ТИКУВЧИ (2 йил), СИЛЛИҚЛАШ ИШИНИ БАЖАРАОЛАДИГАН ПОЙАФЗАЛ ФРЕЗЕРЧИСИ (1 йил), ПОЙАФЗАЛ ДЕТАЛЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ИШИНИ БИЛАДИГАН ПОЙАФЗАЛ ЗАТЯЖКАЧИСИ (2 йил), КОНТРОЛЕРЛАР (2 йил), СЛЕСАРЬ-РЕМОНТЧИ (2 йил), ПОЙАФЗАЛ ТАГИДАГИ ДЕТАЛЛАРНИ МУСТАҲКАМЛОВЧИ (1 йил).

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун пойафзалчилар маданият уйи ва уйда туристик, спорт ва ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Билим юртига қабул қилинганлар тўла давлат таъминотида бўлиб, уч маҳал овқат, кийим-бош, практикада ишланган иш ҳақининг бир қисмини оладилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР 1-ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИДА ИШЛАЙДИЛАР.

БИЛИМ ЮРТИГА 8 — 9 — 10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БУЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЕШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти қошида ишчи ёшлар мактаби бор.

УҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртини яхши ва аъло баҳолар билан битирган ўқувчиларга техникум ва институтларга йўлланма берилади.

Уқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, турар жойидан ва саломатлиги ҳақида справкалар, 6 та фотосурат (3х4 см.) ўқиш ёки иш жойидан характеристика.

ҲУЖЖАТЛАР ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бизнинг адресимиз: Тошкент шаҳар, Богдан Хмельницкий кўчаси, 6-уй (84, 131, 122, 103-автобуслар, 2, 6, 14-троллейбусларнинг «Пойафзал фабрикаси» бекати).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

11.00 — «Вақт». 11.45 — Мультфильм. 12.05 — Ўқувчилар ижросида шеърлар. 12.35 — «Тантанавор поэма». 12.55 — ВЛКСМ XVIII съездининг очилиши. Кўрсатувдан кейин — концерт. 16.20 — «Электросталликлар ташаббуси». 16.50 — Концерт. 17.20 — «Архитектура». 18.00 — «Горнчилар, қаердасиз?». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 «Расмларда қуёш акси бор». 19.00 — ВЛКСМ XVIII съезди делегатлари билан учрашув». 19.30 — «Алангали йиллар қўшиқлари». 19.50 — «Комсомольск» (бадиий фильм). 21.30 — «Вақт». 22.30 — Концерт. 23.50 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

12.55 — ВЛКСМ XVIII съездининг очилиши. Кремлнинг Съездлар саройидан олиб кўрсатилади. 17.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — «Ахборот». 19.00 — «Устоз ва мураббий». 19.40 — «Ахборот». 20.00 — «Учинчи авлод» (телетеатр, 1-қисм). 21.30 « Вақт» (Москва). 22.30 — «Учинчи авлод» (телетеатр, 2-қисм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 «Тонг отишига 40 минут қолди» (бадиий фильм). 20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Реклама. 20.45 — Ҳужжатли фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25|IV да **Жизель**, 26|IV да **Майсаранинг иши**, 27|IV да **Майсаранинг иши**, (билетлар сотилган).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25|IV да **Парвона**, 26|IV да **Инқилоб тонги**, 27|IV да **Саҳро тор**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26|IV да **Гулбаҳор қани?**, 27|IV да **Она қизим**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25|IV да **Беш кунлик куёв**, 26|IV да **Тўй муборак қари қиз**, 27|IV да **Тинмасин соз**.

КИНО

25 апрелда

Ҳаётга ташналик — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11, 14, 17,20.00), «ЧАЙКА» (11, 14, 16, 15, 18.30, 20.45).

Қирқ ёшли эркак муҳаббати — «УЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Запас аэродром — ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (10, 13, 16, 18, 20.00).

Яшашга кафолат бераман — «ТИНЧЛИК» (тоқ соатларда).

Транссибирь экспресси — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БУЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.